

Utrata bliskiej osoby jest nie tylko bolesna, ale też kosztowna »14

Nadal nie umiemy oszczędzać »15

Koniec z BRELL od 8 lutego 2025 »28

Sektor gastronomiczny zapowiada protest, nie tylko na Litwie »29

Wybory: zwycięscy „socdemi” szukają szabel, choć ich liderka jeszcze niepewna

Fot. Orestas Gurevičius, ELTA

Na Litwie 27 października odbyła się II tura wyborów. „Socdemi” zwyciężają, ale większości w Sejmie nie mają. Szukają koalicjantów, ale bardziej wiedzą, z kim „na pewno nie”, niż z kim „na pewno tak”. Tymczasem Vilija Blinkevičiūtė wysyła niejednoznaczne sygnały odnośnie tego, czy obejmie funkcję premier. »6-7

Stracili dom po eksplozji. Teraz liczy się każdy gest »2

ISSN 1392-0405

Odpust Opieki NMP Matki Miłosierdzia. Program »12-13

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwilenski.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigita Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwilenski.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwilenski.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwilenski.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwilenski.lt).

Wydawca: Vš „Kurier Wileński“

Druk: Vš „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2024 — regranting”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Po eksplozji dom zamienił się w gruzy. Teraz liczy się każdy gest

Anna Pieszko

W wyniku eksplozji zawałił się dom mieszkalny Ireny Gredziuszek (z rodziny Sworobowiczów). Rodzina z małym dzieckiem w jednej chwili straciła cały swój dobytek.

Nieszczęścia nic nie zapowiadało, a niedzielny wieczór był podobny do wielu innych.

— Pamiętam, że tej nocy obudziłam się i nie mogłam zasnąć. Na zegarze była 2.37, kiedy poszłam do pokoju córki. W domu było cicho i ciemno. W pewnym momencie usłyszałam dziwny odgłos i zrozumiałam, że wszystko się wali. Nie wiedzieliśmy, co się dzieje. Pamiętam, że zaczęłam wołać o pomoc i podałam płaczącą córeczkę przez okno w ręce nadbiegającej siostry. Chciałam jeszcze zabrać nasze dokumenty, ale torebka stała w korytarzu, do którego już nie było dostępu. Zdążyłam jeszcze podnieść z podłogi leżący pomiędzy gruzami krzyżyk, nie pamiętam, jak się znalazłam na dworze przy zawałonym domu — opowiada Irena Gredziuszek.

CUDEM USZLI Z ŻYCIEM

Eksplozja uszkodziła część domu, powodując zawalenie się ścian i żelbetonowych stropów. Dzięki temu, że rodzice z dzieckiem spali w przeciwległej części domu, cudem uszli z tego wypadku z życiem.

Strażacy przyjechali dość szybko, nadjechała policja i pogotowie. Strażacy skonstatowali, że przypuszczalnie przyczyną wybuchu był

W nocy z niedzieli na poniedziałek, 14 października, w Jaszunach doszło do nieszczęśliwego wypadku.

ulatniający się gaz. Zawalona część domu stanowiła zagrożenie, w każdej chwili mogła runąć pozostała część budynku, dlatego opasali teren taśmą z napisem STOP.

— O czwartej nad ranem służby wyjechały. Zostaliśmy sami. Byliśmy w szoku. Nasz dom leżał w gruzach, a my nie wiedzieliśmy, co dalej — wspomina Irena.

W tych trudnych chwilach pomocną dłoń natychmiast wyciągnęła najbliższa rodzina, dalsi krewni, przyjaciele, koledzy z pracy, pracownicy starostwa, samorządu, sąsiedzi, znajomi i nieznajomi. Jedni ofiarowali pomoc finansową, inni pomagali czynnie przy rozbiórce domu i odgruzowywaniu. Rodzinie zaoferowano tymczasowy dach nad głową.

ŁUDZKA ŻYCZLIWOŚĆ

— W tym naszym nieszczęściu spotkaliśmy się z ogromnym wsparciem i życzliwością ze strony różnych ludzi. Ogromnie dziękujemy za każdą pomoc i wszystkie przejawy solidarności, za każdy gest życzliwości i wsparcia — nie kryje wzruszenia Irena.

Rodzina Gredziuszków cieszy się powszechnym poważaniem i szacunkiem. Irena jest nauczycielką klas początkowych w polskojęzycznym Gimnazjum im. Jana Śniadeckiego w Solecznikach, przez wiele lat była solistką w zespole Pieśni i Tańca „Solczanie”. Jej mąż Jarosław pracuje na zakładzie.

Przed kilkoma latami zaadoptowali córeczkę Justynę (wzruszającą historię o wielkiej miłości i o tym, jak rodzice czekali na córeczkę, a córeczka czekała na nich, przedstawiliśmy na łamach „Kuriera Wileńskiego” w artykule „Tylko miłość się liczy” z dn. 02-05-2021). Ich przytulny dom był zawsze otwarty dla przyjaciół i znajomych. Co roku w swoich gościnnych progach przyjmowali też pielgrzymów udających z się z Białegostoku do Ostrej Bramy.

— Rodzice nas nauczyli, że dom musi mieć zawsze otwarte drzwi. Teraz tego domu, który zawsze był bezpieczną przystanią i oazą, już nie ma — konstatuje z bólem Irena.

Rodzina z trudem otrząsa się z szoku. Przed nimi nie mniej trudny moment rozbiórki domu, który już nie nadaje się do renowacji, a z którym było związanych tak wiele dobrych i ciepłych wspomnień. Mimo otrzymanej pomocy potrzeby rodziny nadal pozostają ogromne. W tej dramatycznej sytuacji liczy się każdy, nawet najdrobniejszy gest.

Wszystkie życzliwe osoby, które mogłyby wesprzeć finansowo rodzinę w tych trudnych chwilach, mogą przekazać wsparcie osobiście, ewentualnie przekazać środki na konto:

Irena Gredziuszek
LT207300010018464907
Paskirtis:
Parama netekus namo

W poniedziałek na placu Ratuszowym w Wilnie odbyła się ceremonia inauguracji nowych kierowników służb statutowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych RL. Fot. Josvydas Elinskas, ELTA

Imieniny

29 października

Dali, Dalimira, Donata, Ermelindy, Euzebie, Felicjana, Franciszka, Idy, Maksymiliana, Piotra, Serafina, Teodora, Wioletty, Zenobiusza

30 października

Anioła, Edmunda, Eutropii, Gerarda, Germana, Juliana, Klaudiusza, Liberata, Makarego, Maksyma, Marceli, Serapiona, Sulimira

Cytat dnia

„Wydaje się, że wynik wyborów parlamentarnych w Gruzji odbiega od rezultatów sondaży exit poll, i że wybory te nie były w pełni demokratyczne” — ocenił wyniki niedzielnych wyborów parlamentarnych minister spraw zagranicznych RP Radosław Sikorski.

Liczba dnia

600 tysięcy rosyjskich żołnierzy zginęło lub zostało rannych w wojnie na Ukrainie — powiedział szef NATO Mark Rutte.

Zelenski: Premier Indii może wpłynąć na zakończenie naszej wojny z Rosją

Premier Indii Narendra Modi może wpłynąć na zakończenie naszej wojny z Rosją, ponieważ jest głową bardzo dużego państwa pod względem liczby ludności, wpływów i potencjału gospodarczego — oznajmił prezydent Ukrainy Wołodymyr Zelenski w wywiadzie dla dziennika „The Times of India”.

„Modi może wpłynąć na zakończenie wojny. Ma wielką wartość w każdym konflikcie. Indie, (liczące) półtora miliarda ludzi, mogą mieć na to realny wpływ” — ocenił Zelenski. Według prezydenta ewentualny udział Indii w osłabieniu rosyjskiej gospodarki, w tym sektorów energetycznego i zbrojeniowego, mógłby doprowadzić zmniejszenia zdolności Rosji do walki i skrócić czas wojny z Ukrainą.

„Rozmawialiśmy z premierem Modim. Mamy (odpowiednią) platformę, Szczyt

Pokoju. Wierzę, że mogliśmy zorganizować drugi Szczyt Pokoju w dowolnej stolicy. Z pewnością może się on odbyć w Indiach” — oświadczył prezydent Ukrainy.

„Rosja sama zabiła wielu (swoich obywateli). Wielu zmobilizowanych rosyjskich żołnierzy zostało zabitych przez samą armię rosyjską, ponieważ bali się iść naprzód, zginąć od kul lub zostać ranni. Uciekli i tam zostali zabici przez własną armię...” — zauważył Zelenski.

„Sam Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK) nie jest w stanie całkowicie naprawić sytuacji. Nie może całkowicie wpłynąć na Putina i jego zwolenników. Ale wszyscy razem — przywódcy, MTK, prawo międzynarodowe, ONZ, G20 — zdecydowanie mogą zakończyć tę wojnę. Odczuwamy jednak (pozytywne) skutki działań MTK. Putin nie podróżuje do większo-

ści krajów na świecie” — zauważył przywódca państwa ukraińskiego.

Zelenski jest również przekonany, że liderzy krajów grupy G20, czyli największych gospodarek świata, mogą „zmusić Putina do zakończenia wojny”.

Pomimo rosyjskiej inwazji na Ukrainę, Indie utrzymały polityczne i ekonomiczne powiązania z Moskwą, która dostarcza im taniej ropę i uzbrojenie. Spotkanie szefa indyjskiego rządu z Zelemskim odbyło się w sierpniu zaledwie kilka tygodni po rozmowach Modiego z Władimirem Putinem na Kremlu.

Modi spotkał się z dyktatorem Rosji w pierwszej połowie lipca — w dniu, gdy rosyjska raketa uderzyła w szpital dziecięcy Ochmatdyt w Kijowie. W stolicy Ukrainy zginęło wtedy ponad 30 osób, w tym dzieci.

PAP

Gimnazjum w Pogirach rozrasta się: w planach jest dobudówka dla ponad 400 uczniów

Samorząd Rejonu Wileńskiego informuje, że opracowywany jest projekt rekonstrukcji budynku Gimnazjum w Pogirach.

Planowana jest budowa 3-piętrowej dobudówki obok gimnazjum, w której obecnie uczy się prawie 900 uczniów. W dobudówce utworzone zostaną przestrzenie dla edukacji początkowej, sale lekcyjne i inne gabinety. Szacuje się, że w nowym budynku dodatkowo naukę mogłoby pobierać 414 uczniów.

Propozycje projektów rekonstrukcji przygotowała już ZSA „Synergy Solutions”. Mieszkańcy będą mogli zapoznać się z propozycjami projektu i przekazać swoje propozycje projektantom. Spotkanie publiczne odbędzie się w najbliższy piątek.

Jak poinformował mer rejonu wileńskiego Robert Duchniewicz, prace rozpoczęto już rok temu, aby Gimnazjum w Pogirach mogło się rozbudować i pomieścić większą liczbę dzieci.

„Gimnazjum w Pogirach jest jedną z największych placówek oświatowych w rejonie. Już od początku kadencji zajmujemy się sprawą jego rozszerzenia. W ubiegłym roku rozpoczęliśmy prace projektowe, mieliśmy propozycje przedprojektowe, zostało zakupione projektowanie. Cieszę się, że prace postępują pomyślnie. Otrzymaliśmy już propozycje projektów, będziemy kontynuować prace, aby uzyskać akceptację projektu prac technicznych, a następnie rozpocząć prace budowlane” – mówi mer r. Duchniewicz.

W projektowanym 3-piętrowym budynku zaplanowano wyposażenie 18 klas nauczania początkowego, dostosowanych dla klas 1-4 (w sumie w budynku przewidziano miejsce dla 414 uczniów, po 23 uczniów w klasie). Przewidziane są także osobne klasy, które można podzielić na podgrupy przedmiotów nauczania. Powstaną także kilka gabinetów logopedy i pedagoga socjalnego. Zostaną wyposażone gabinety dla nauczycieli, szatnia i toalety.

W ramach projektu zostaną zrekonstruowane sieci inżynieryjne.

Wykonane zostaną przyłącza do centralnej sieci wodno-kanalizacyjnej.

Po rozbudowie stary parking na 22 miejsca zostanie usunięty. Dla wygody społeczności gimnazjum powstanie nowy parking na 42 miejsca oraz kontener do przechowywania rowerów, który pomieści 20 rowerów.

Na początku 2025 r. zostanie przygotowany techniczny projekt

wykonawczy zgodnie z propozycjami projektowymi. Prace budowlane są zaplanowane na rok 2026. Łączna wstępna kwota prac kontraktowych na rozbudowę wynosi 4 mln euro. ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

Zespół Tańca Ludowego PERŁA

23 listopada 2024 r., godz. 17.00

Koncert 20 Jubileuszowy

Sala koncertowa COMPENSA, Wilno

Wystąpią także:
Jubileuszowa Orkiestra Symfoniczna z Krakowa
pod kierownictwem Macieja Wilczyńskiego
Piosenkarka: Ewelina Saszenko

Bilety do nabycia na bilietai.lt

Wspieramy nas:
SAMORZĄD REJONU WILEŃSKIEGO
NKC
Kultura i Edukacja Centras
EMSI
ZW

„Dobre tylko, co prawdziwe”: VII edycja Festiwalu „MonoWschód”

Osiem spektakli i dwa koncerty wykonawców z Anglii, Litwy, Polski, Szkocji, USA i Ukrainy, warsztaty, debata o polskim teatrze poza Polską, rozmowy pospektaklowe, spotkania z artystami i twórcami oraz wystawa malarstwa — listopad w Wilnie i Trokach zapowiada się bardzo emocjonująco.

„Czasy są coraz trudniejsze i niepewne, niepokoi nas przyszłość nie tylko swoją i naszych narodów, ale wręcz całej planety. W jaki sposób na nasze niepokoję odpowiada współczesny teatr? Co dzisiaj jest prawdą? Czy jest jeszcze jakiś system wartości, do którego możemy się odwoływać na scenie, by nie utracić resztek nadziei? Przekonamy się o tym już niedługo podczas VII Międzynarodowego Festiwalu Monospektakli »MonoWschód« 2024. Motto tegorocznego święta wzięliśmy ze sztuki jednego z naszych ulubionych autorów, Sławomira Mrożka: »Dobre tylko, co prawdziwe« (»Zabawa«). Mam nadzieję, że zobaczycie Państwo spektakle nie tylko dobre, ale też prawdziwe» — zaprasza na festiwal Lila Kiejzik.

Program:

12 listopada (wtorek)

godz. 19:00 Otwarcie Festiwalu;

godz. 19:15 Jagoda Rall, Kalina (Polska / Litwa, 60 min.) d. Teatr na Pohulance, obecnie Wileński Teatr Stary, ul. Basanavičiaus 13.

13 listopada (środa)

godz. 19:00 Fundacja Pomysłodnia, Nie tylko Przemysł (Polska, 60 min.) + spotkanie pospektaklowe, Dom Kultury Polskiej w Wilnie, ul. Naugarduko 76;

21:30 Dorota Górczyńska-Bacik & Remi Juśkiewicz, Moje manowce (Anglia/Polska, 70 min.), wieczór literacko-muzyczny, restauracja Sakwa;

godz. 12:20-14:55 Warsztaty z pisania o teatrze*.

14 listopada (czwartek)

godz. 12:00 Polski Teatr „Studio” w Wilnie, Zapiski oficera Armii Czerwonej (Litwa, 70 min.);

godz. 17:00, 19:00, 21:00 Teatr Nasz z Chicago, Ten zapach miał kolor niebieski (USA, 45 min.) Pokoje hotelowe w hotelu Pan Tadeusz w Wilnie, ul. Naugarduko 76;

godz. 19:00 Wernisaż wystawy: Dorota Górczyńska-Bacik, Między słowami;

godz. 20:00 Dorota Górczyńska-Bacik & Remi Juśkiewicz, Moje manowce (Anglia/Polska, 70 min.), wieczór literacko-muzyczny, Galeria Foje w Trokach, ul. Birutės 8;

godz. 16:00-21:00 Warsztaty aktorskie*.

15 listopada (piątek)

godz. 12:00 Patrycja Zając, Dookoła świata z Nellie Bly (Szkocja, 60 min.);

godz. 19:00 Remi Rachuba, Intruder/Intruz (Anglia, 65 min.) Dom Kultury Polskiej w Wilnie, ul. Naugarduko 76;

16 listopada (sobota)

godz. 19:00 Zbigniew Chrzanowski, Zaczarowana dorożka (Ukraina, 60 min.), Galeria Foje w Trokach, ul. Birutės 8;

godz. 11:00-16:00 Warsztaty choreograficzne*;

godz. 12:00-14:00 III Zjazd Unii teatrów polskich poza Polską*.

17 listopada (niedziela)

godz. 16:30 Mateusz Nowak, Od przodu i od tyłu (Polska, 70 min.);

godz. 19:00 Szymon Cempura, Plac

Świętej Trójcy Oleksandra Overchuka (Ukraina / Polska, Teatr Dramatyczny w Płocku, 70 min.);

zamknięcie Festiwalu, Dom Kultury Polskiej w Wilnie, ul. Naugarduko 76

Tel. +37 065 264 608,

e-mail: teatr.studio.wilno@gmail.com

*wydarzenia w ramach projektu „Teatr polski poza Polską” realizowanego w partnerstwie z Instytutem Teatralnym im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie i dofinansowanego przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Festiwalowi towarzyszy akcja Teatr powodzianom w Polsce, podczas której będą zbierane pieniądze na pomoc dla ofiar powodzi w Polsce.

VII Międzynarodowy Festiwal „MonoWschód” organizowany przez Polski Teatr „Studio” w Wilnie oraz TVP Wilno; Fundację „Pomoc Polakom na Wschodzie” im. Jan Olszewskiego, Fundację Pomysłodnia.

Festiwal w Wilnie i Trokach odbędzie się w dniach **12-17 listopada**. Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny.

Patronat Honorowy: Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie.

Projekt finansowany przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w Konkursie „Polonia i Polacy za Granicą – Wydarzenia i Inicjatywy Polonijne”. ■

Opr. B.M.

Koniec wyborów. Socjaldemokraci szukają koalicjantów, AWPL-ZChR ma 3 mandaty

W zakończonej drugiej turze wyborów parlamentarnych Litewska Partia Socjaldemokratyczna (LSDP) zdobyła najwięcej mandatów — 52. Do utworzenia rządu większościowego potrzebują koalicjantów.

Drugie miejsce zajęli konserwatyści ze Związku Ojczyzny – Litewskich Chrześcijańskich Demokratów (TS-LKD), zdobywając 28 mandatów. Na trzecim miejscu uplasowała się Partia „Świt Niemna” (lit. Nemuno aušra) z 20 mandatami. Zwycięscy „socdem” odrzucali możliwość koalicji z jakąkolwiek z tych partii.

Liderka socjaldemokratów, Vilija Blinkevičiūtė, zapowiedziała, że konsultacje w sprawie koalicji będą kontynuowane w przyszłym tygodniu. Priorytetem LSDP jest stworzenie stabilnej centrolewicowej większości z udziałem Związku Demokratycznego „W imię Litwy” (14 mandatów) oraz Litewskiego Związku Chłopów i Zielonych (8 mandatów). Rozmowy z tymi partiami miałyby na celu uzgodnienie kluczowych punktów programowych, a także zapewnienie stabilnego zaplecza dla przyszłego rządu.

AWPL-ZCHR MA 3 MANDATY

Akcja Wyborcza Polaków na Litwie – Związek Chrześcijańskich Rodzin (AWPL-ZChR), która zdobyła 3 mandaty, rozważa dołączenie do koalicji w ramach szerszej frakcji lub utworzenie mieszanej grupy parlamentarnej. Lider partii, Waldemar Tomaszewski, oświadczył, że decyzja o przystąpieniu do koalicji będzie uzależniona od zgodności programowej z potencjalnymi partnerami.

Od AWPL-ZChR w parlamencie zostają Rita Tamašunienė oraz Czesław Olszewski (wygrał w II turze), dołącza do nich Jarosław Narkiewicz, który był posłem w poprzednich kadencjach Sejmu.

POTENCJALNI PARTNERZY KOALICYJNI SOCJALDEMOKRATÓW

Zwycięstwo socjaldemokratów oznacza, że to Vilija Blinkevičiūtė

27 października na Litwie odbyła się druga tura wyborów parlamentarnych
Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA

będzie odpowiedzialna za budowę nowego rządu, jednak dla stworzenia większościowego bloku będzie potrzebowała koalicji.

Sama liderka „socdemów” unika jednoznacznej deklaracji dotyczącej objęcia stanowiska premier. Choć wcześniej zapowiadała, że w przypadku wygranej stanie na czele rządu, po wyborach nie potwierdziła tego stanowiska, koncentrując się na rozmowach koalicyjnych.

Odrzuciwszy wcześniej możliwość powołania koalicji z konserwatystami czy „świtowcami”, pozostają przede wszystkim demokraci i „chłopi”. W takim przypadku socjaldemokracja może liczyć na 74 szable. Z kolei, jeśli do koalicyjnego trio dołączy Akcja Wyborcza Polaków na Litwie – Związek Chrześcijańskich Rodzin, będzie to 77 posłów w 141-osobowym Sejmie.

Vilija Blinkevičiūtė w rozmowie z prezydentem Litwy Gitanasem Nausėdą podkreśliła, że priorytetem socjaldemokratów jest utworzenie koalicji z centrolewicowymi partnerami. „Podkreśliliśmy na spotkaniu, że chcemy mieć stabilną, silną i solidną koalicję rządzącą” — powiedziała Blinkevičiūtė.

Związek Demokratyczny „W imię Litwy” wyraził gotowość do rozmów,

jednak lider partii Saulius Skvernelis zaznaczył, że na tym etapie nie ma mowy o stawianiu warunków dotyczących konkretnych stanowisk w rządzie.

„Na razie nie stawiamy żadnych warunków dotyczących partnerów koalicyjnych, ponieważ prawo inicjatywy należy do socjaldemokratów” — oświadczył Skvernelis. Związek Demokratów zamierza jednak dążyć do wprowadzenia swoich postulatów programowych, szczególnie w obszarach kluczowych dla ich elektoratu.

Kolejnym potencjalnym partnerem są „chłopi”, którzy utworzyli specjalną grupę roboczą do negocjacji z LSDP. Przewodniczący partii Ramūnas Karbauskis zdecydował, że nie wejdzie w skład tej grupy, aby — jak wyjaśnił — uniknąć „wszelkich możliwych wpływów” na negocjacje. Grupa robocza ma za zadanie uzgodnić kwestie programowe oraz ustalić stanowiska w rządzie i Sejmie.

„ŚWIT NIEMNA” ZOSTAJE POZA KOALICJĄ, ALE...

Trzecia co do wielkości partia w nowym Sejmie, „Świt Niemna”, na razie pozostaje niejednoznaczna w swoich deklaracjach dotyczących udziału w koalicji.

6.>>

Lider partii, Remigijus Žemaitaitis, podkreślił, że „Świt Niemna” jest gotowy realizować swoje cele programowe zarówno w koalicji rządzącej, jak i w opozycji. „Rozmawialiśmy o tym, jak »Świt Niemna« wyobraża sobie pracę, gdyby był w koalicji rządzącej, gdyby był mniejszością, gdyby był w opozycji” — powiedział Žemaitaitis po spotkaniu z prezydentem Nausėdą.

Lider „Świtu Niemna” zaznaczył, że program jego partii jest częściowo zbieżny z programem socjaldemokratów, co daje możliwość współpracy na poziomie legislacyjnym. Niemniej, partia nie deklaruje jednoznacznie chęci wejścia do koalicji rządzącej, co może oznaczać, że ich wsparcie będzie uzależnione od realizacji konkretnych postulatów.

„Będziemy sprzeciwiać się nielogicznym decyzjom, które nie są dobre dla państwa” — dodał Žemaitaitis, sugerując, że partia może wspierać rząd jedynie w wybranych kwestiach.

RUCH LIBERAŁÓW RACZEJ SCEPTYCZNY

Ruch Liberalny, który zdobył 12 mandatów, jest bardziej sceptyczny wobec koalicji z socjaldemokratami, jednak nie odrzuca możliwości konstruktywnej współpracy. Liderka partii, Viktorija Čmilytė-Nielsen, obecna przewodnicząca Sejmu, zaznaczyła, że między socjaldemokratami a liberałami istnieją znaczące różnice programowe, zwłaszcza w kwestii polityki podatkowej i redystrybucji.

„Mamy wiele różnic programowych, zwłaszcza z socjaldemokratami” — powiedziała Čmilytė-Nielsen, określając te kwestie jako „czerwoną linię” dla swojej partii.

Podkreśliła, że ewentualna koalicja z LSDP byłaby możliwa tylko pod warunkiem znalezienia kompromisu w kluczowych dla liberałów obszarach, takich jak polityka podatkowa i prawa człowieka.

Liberałowie deklarują, że mogą pozostać w opozycji, co według Čmilytė-Nielsen nie musi oznaczać braku konstruktywnej współpracy w poszczególnych kwestiach legislacyjnych.

Ruch Liberalów odrzucił też możliwość współpracy z „chłopami” i „Świtem Niemna”, co dodatkowo ogranicza potencjalne konfiguracje koalicyjne.

KONSERWATYŚCI PO WYBORACH BLIĄ SIĘ W PIERSĆ

Wyniki wyborów były dotkliwym ciosem dla konserwatystów, którzy zdobyli jedynie 28 mandatów.

Lider partii, Gabrielius Landsbergis, zdecydował się ustąpić z funkcji przewodniczącego. Landsbergis oświadczył, że rezygnuje również z miejsca w parlamencie. Jego decyzja wywołała poruszenie na litewskiej scenie politycznej, a Saulius Skvernelis skomentował, że zmiany w kierownictwie konserwatystów mogą otworzyć drogę do bardziej konstruktywnego dialogu między partiami. Liderka liberałów Čmilytė-Nielsen nazwała tę decyzję „honorową”, a sam Landsbergis mówił, że jest to odpowiedź na „jasny sygnał od wyborców”.

PIETKIEWICZ I DOBROWOLSKA ZOSTAJĄ POZA GRĄ

Do Sejmu nie wraca Beata Pietkiewicz, która mijającą kadencję zaczęła jako posłanka AWPL-ZChR, jednak opuściła partię po skandalach w związku z wypowiedziami Zbigniewa Jedzińskiego, jednego z wówczas czołowych polityków partii.

Na salę sejmową nie wróci też Ewelina Dobrowolska, obecna minister sprawiedliwości Litwy z ramienia Partii Wolności. Była ona główną orędowniczką Ustawy o pisowni nazwisk — w 2022 r. Litwa przyjęła prawo zezwala-

jące na zapis nazwisk obywateli Litwy polskiej narodowości częściowo zgodnie z oryginałem, wciąż bez diakrytyków. Pod koniec kadencji optowała także za Ustawą o mniejszościach narodowych — została odrzucona przez brak quorum (większość głosowała za), była krytykowana jako możliwie wadliwa, proponowana jako naprawa szkodliwego braku definicji mniejszości narodowej na Litwie.

SOCDEMAM I „ŚWITOWCAMI” KIEROWALI POLACY

Interesującym faktem jest obecność Polaków w sztabach wyborczych czołowych partii. Robert Duchniewicz, Polak, mer rejonu wileńskiego, pełnił funkcję szefa sztabu wyborczego Litewskiej Partii Socjaldemokratycznej, która zwyciężyła w wyborach. Jest też wiceprzewodniczącym partii.

Z kolei Robert Puchowicz, absolwent Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie, kierował sztabem partii „Świt Niemna” i również jest wiceprzewodniczącym partii.

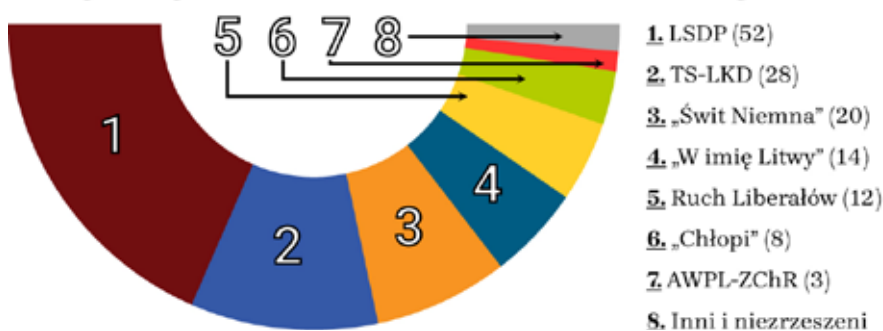
Oznacza to, że wśród trzech zwycięskich partii, sztaby dwóch były kierowane przez Polaków, a partie są przez nich współkierowane.

ILU POLAKÓW W SEJMIE?

Puchowicz trafił do Sejmu i, jeśli liczyć z posłami AWPL-ZChR oraz Tomaszem Tomilinasem ze Związku Demokratów „W imię Litwy”, absolwentem wileńskiej „Szyrokomłówki”, daje łącznie pięć „polskich szabel” w litewskim Sejmie.

Opr. A.K. na podst. BNS, inf. wł., mat. pras.

Przyszły rozkład mandatów w Sejmie RL

■ Graf. opr. red.

Odurzasz się? Ryzykujesz otwarciem drzwi na reanimację

TWÓRZMY
zdrowotnie korzystne
NAWYKI!

Specjaliści z kłajpedzkiego oddziału Republikańskiego Centrum Chorób Uzależnieniowych (lit. Respublikinis priklausomybės ligų centras, RPLC) — Agnė Stražinskienė, kierowniczka oddziału „Minnesota” i psychiatra-psychoterapeuta, Rineta Rabačiauskienė, psycholog medyczna oraz Simona Kacevičė, kierowniczka Szpitala Dziecięcego i pracowniczka socjalna — opowiadają o przyczynach odurzania się, sygnałach ostrzegawczych świadczących o uzależnieniu oraz o jego konsekwencjach.

DLACZEGO ODURZAMY SIĘ, ZNAJĄC KONSEKWENCJE?

Według Agnė Stražinskienė, osoby używające substancji psychoaktywnych najczęściej szukają przyjemności i relaksu: „Jest to próba osiągnięcia przynajmniej krótkotrwałego fałszywego wewnętrznego spokoju lub euforii — w celu złagodzenia niepokoju, bezsensowności, »ucieczki« od stresujących obowiązków, trudności lub przygnębiających myśli”.

Mówi, że czynniki społeczne i chęć bycia częścią społeczności mają silny wpływ na te zagrażające zdrowiu zachowania. Dotyczy to zwłaszcza nastolatków i młodych ludzi.

Ponadto osoby cierpiące na różne choroby psychiczne, takie jak zaburzenia nastroju lub lękowe, mają tendencję do samoleczenia bez szukania profesjonalnej pomocy. Specjalistka RPLC ostrzega, że zażywanie substancji psychoaktywnych nie złagodzi

Używanie substancji psychoaktywnych zwiększa ryzyko zatrucia. Może to prowadzić do ostrych zaburzeń serca, układu oddechowego lub nerwowego, które mogą powodować śpiączkę lub śmierć

Fot. ilustracyjne z archiwum Santarvės

niepokojących objawów, a w dłuższej perspektywie doprowadzi jedynie do dalszych szkód dla zdrowia fizycznego i emocjonalnego: „Gdy rozwinie się zespół uzależnienia, ludzie zażywają różnych substancji, aby złagodzić swój zły stan zdrowia. Jednak w ten sposób wpadają w błędne koło zażywania, które bardzo trudno przerwać”.

NIEODWRACALNE SZKODY DLA ZDROWIA

Używanie substancji psychoaktywnych może prowadzić do szerokiego zakresu zagrożeń dla zdrowia fizycznego i psychicznego, w zależności od ilości i rodzaju używanej substancji, częstotliwości używania i stanu zdrowia użytkownika. Badania wykazują szeroki zakres negatywnych skutków używania tych substancji na zdrowie fizyczne.

A. Stražinskienė zauważa, że używaniu tych substancji często

towarzyszą niepokojące wahania nastroju i drażliwość. Mogą rozwinąć się zaburzenia depresyjne, lękowe i snu, może brakować energii i motywacji do innych działań, nie jest już interesujące ani przyjemne, a poczucie własnej wartości spada. Relacje z bliskimi są często zaburzone, a zdolność do pracy ograniczona.

Według Simony Kacevičė, stymulanty mogą powodować ataki serca, udary, niewydolność serca lub arytmie, a długotrwałe stosowanie zwiększa ryzyko chorób naczyniowych.

„Opioidy mogą powodować niedobór tlenu w organizmie, a nawet śmierć ze względu na ich zdolność do spowalniania oddychania. Używanie marihuany, tytoniu i innych substancji do palenia zwiększa ryzyko zapalenia oskrzeli, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc i niezmiennie zwiększa ryzyko raka płuc.

8.>>

Długotrwałe używanie substancji psychoaktywnych powoduje uszkodzenia mózgu wpływające na pamięć, uwagę, regulację emocji, tłumi układ odpornościowy i zwiększa ryzyko infekcji, takich jak zapalenie wątroby typu C, zapalenie wątroby typu B i HIV” — wymienia S. Kacevičė dodając, że wszystkie powyższe choroby mogą mieć długoterminowe, nieodwracalne konsekwencje zdrowotne.

OSTROŻNOŚĆ NIE JEST POWODEM DO WSTYDU

Aby uniknąć ryzyka i chronić się na festiwalach i w klubach nocnych, należy podjąć pewne środki ostrożności.

S. Kacevičė podkreśla, że ważne jest, aby nie ufać nieznanym, którzy mogą oferować darmowe lub „nieszkodliwe” substancje. Nigdy nie należy przyjmować otwartych napojów — zamiast tego warto korzystać z zakrytych pojemników na napoje i kupować je w renomowanych, legalnych miejscach oraz nigdy nie zostawiać swojego napoju bez nadzoru.

„Bądź ostrożny z własnym towarzystwem, chodź do klubów lub na festiwale z zaufanymi, dobrze znanymi przyjaciółmi, abyście mogli się nawzajem pilnować. Wiedz, gdzie znajdują się punkty medyczne” — radzi.

Przede wszystkim ważne jest, aby być w stanie oprzeć się chęci przyjmowania substancji psychoaktywnych od innych: „Aby uniknąć nieprzyjemnych sytuacji, warto z wyprzedzeniem pomyśleć o tym, jak zareagowałbyś na taką ofertę”.

BŁĘDNE KOŁO UZALEŻNIENIA

Według psycholog medycznej R. Rabačiauskienė, nie ma jednego sygnału, który zdradzałby uzależnienie danej osoby od substancji psychoaktywnych. Zazwyczaj jest ono sygnalizowane przez sześć głównych elementów: wyłączność, zmianę nastroju, tolerancję, odstawienie, konflikt i nawrót.

„Wyłączność ma miejsce, gdy substancja staje się najważniejszą

rzeczą w życiu danej osoby. Gdy jest używana w sposób ciągły lub intensywny, często się o niej myśli. Jest używana nawet wtedy, gdy istnieją oczywiste negatywne konsekwencje, takie jak choroba, trauma lub naruszenie prawa” — wyjaśnia.

Jak mówi, używanie substancji psychoaktywnych ma duży wpływ na emocje, uczucia i nastrój. Stopniowo narasta tolerancja i potrzeba coraz większej ilości substancji, aby uzyskać ten sam efekt. Próba zaprzestania używania ma konsekwencje fizyczne i psychologiczne. Użytkownik jest w konflikcie zarówno z samym sobą, jak i z innymi, ponieważ pogarsza się jego zdrowie i ma coraz mniej czasu dla rodziny, pracy i innych obszarów życia, które przynoszą szczęście.

Psycholog podkreśla, że nie jest łatwo zmienić, ograniczyć lub zaprzestać używania substancji: „Nawrót jest cechą charakterystyczną uzależnienia — kiedy osoba w końcu zdaje sobie sprawę, że nie jest w stanie rzucić nalogu”.

PIERWSZA POMOC NIEZBĘDNA

R. Rabačiauskienė podkreśla, że jeśli odpowiednia pomoc zostanie udzielona na czas, możliwe jest uniknięcie niezwykle bolesnych konsekwencji.

„Przede wszystkim należy ocenić samą sytuację: czy osoba odurzona jest zorientowana i zdolna do odpowiedniego myślenia. Jeśli dana osoba nie jest w stanie się zorientować i jeśli objawy odstawienia są wyraźne, konieczne jest natychmiastowe wezwanie karetki pogotowia” — radzi, dodając, że po wezwaniu karetki pogotowia nie należy pozostawiać osoby samej, ale czekać na pomoc razem z nią. W razie potrzeby należy postępować zgodnie z instrukcjami, otrzymywanymi telefonicznie.

W innych przypadkach zaleca się nie czekać, aż problem „zaogni się” i jak najszybciej skontaktować się z oddziałem Republikańskiego Centrum Chorób Uzależnień. Konsultacje będą bezpłatne ze skierowaniem od lekarza rodzinnego lub

Specjaliści z kłajpedzkiego oddziału Republikańskiego Centrum Chorób Uzależnień (lit. Respublikinis priklausomybės ligų centras, RPLC) — Agnė Stražinskienė, kierowniczka oddziału „Minnesota” i psychiatra-psychoterapeuta, Rineta Rabačiauskienė, psycholog medyczna oraz Simona Kacevičė, kierowniczka Szpitala Dziecięcego i pracowniczka socjalna — opowiadają o przyczynach odurzania się, sygnałach ostrzegawczych świadczących o uzależnieniu oraz o jego konsekwencjach.

psychiatry. Istnieje również możliwość skorzystania z leczenia bez ujawniania swojej tożsamości.

Według psycholog medycznej RPLC, lekarze i specjaliści centrum będą współpracować z pacjentem i jego krewnymi w celu opracowania indywidualnego planu leczenia, który obejmuje usługi ambulatoryjne lub szpitalne.

Skierowania mogą być również kierowane do innych instytucji, takich jak Centrum Zdrowia Psychicznego na poziomie podstawowym. Jeśli dana osoba lub jej rodzina obawia się o swoje zdrowie, ale nie jest pewna lub nie chce szukać leczenia, zachęca się ją do skontaktowania się z doradcami ds. uzależnień lub odwiedzenia anonimowej grupy samopomocy.

Według specjalistów ważne jest, aby nie zwlekać z szukaniem profesjonalnej pomocy, ponieważ jest to jedyny sposób, aby zapobiec nieodwracalnym szkodom dla zdrowia fizycznego i psychologicznego.

Zam. 2826

Projekt „Twórzmy korzystne dla zdrowia nawyki!” jest wspierany finansowo ze środków Państwowego Funduszu Wzmacniania Zdrowia Społecznego, którym zarządza Ministerstwo Ochrony Zdrowia

WILNO 15 mln euro na rekonstrukcję Góry Giedymina

Zgodnie z projektem budżetu państwa na lata 2025–2027, w ciągu najbliższych trzech lat planowane jest wydanie 15 mln euro na naprawę Góry Giedymina w Wilnie, która stała się symbolem kraju.

Środki mają zostać uwzględnione w wydatkach Muzeum Narodowego Litwy. Muzeum wnioskuje o kolejne 8 mln euro na rekonstrukcję windy, która wwozi zwiedzających na wzgórze. Według ministra kultury Simona Kairysa, planowane 15 mln euro powinno wystarczyć na pierwszy etap prac. „Ta pierwsza faza jest niezbędna, ponieważ rozwiązuje główne problemy na zboczu, które jest najbardziej niebezpieczne. Kwota ta obejmuje również wzmocnienie fundamentów. Są to niezbędne prace, ponieważ bez nich natychmiast zaczniemy okraść wzgórze drugim kręgiem, aby poradzić sobie z osuwiskami” – powiedział minister BNS.

Powiedział, że prace mogą rozpocząć się już w tym roku.

ENERGETYKA Przywrócono połączenie elektryczne NordBalt ze Szwecją

W ubiegłym tygodniu połączenie elektroenergetyczne NordBalt ze Szwecją zostało ponownie włączone po corocznych planowych pracach konserwacyjnych. Po prawie siedmiu dniach prac, interkonektor został włączony i stał się dostępny do handlu w nie-

dzielę wieczorem 27 października, poinformował Litgrid w poniedziałek.

Podczas odłączenia litewscy i szwedzcy operatorzy systemów przesyłowych przeprowadzili zaplanowaną wcześniej konserwację zapobiegawczą i usuwanie usterek w stacjach przekształtnikowych NordBalt w Kłajpedzie i Nibru w Szwecji, w systemach sterowania, chłodzenia i otwartej rozdzielnicy. Według Litgrid, w okresie styczeń–wrzesień za pośrednictwem połączenia międzysystemowego ze Szwecji na Litwę zaimportowano 4,1 terawatogodzin energii elektrycznej – 62 proc. całkowitego importu Litwy. W pierwszych dziewięciu miesiącach roku ogólna dostępność rynkowa NordBalt wyniosła 99,2 proc. Połączenie międzysystemowe ze Szwecją o mocy 700 megawatów działa od 2016 r.

GOSPODARKA Sprzedaż detaliczna wzrosła, obroty restauracji spadły

Obroty w handlu detalicznym wzrosły o 3,8 proc. w ciągu pierwszych dziewięciu miesięcy tego roku w porównaniu z tym samym okresem w 2023 r., osiągając 14,28 mld euro. W samym wrześniu obroty firm wzrosły o 4,8 proc. do 1,58 mld euro w porównaniu z wrześniem ub. roku i o 0,3 proc. w porównaniu z sierpniem, według Państwowej Agencji Danych.

Obroty restauracji, kawiarni i innych placówek gastronomicznych w okresie styczeń–wrzesień wyniosły 1,2 mld euro, co oznacza spadek o 7,1 proc. w porównaniu z rokiem ubiegłym. Spadły o 0,8 proc. w ciągu miesiąca i o 6,8 proc. do 138 mln euro w 12-miesięcznym okresie kończącym się we wrześniu, w porównaniu z wrześniem ub. roku.

W tym roku obroty detalistów spożywczych wzrosły o 3,7 proc., nieżywnościowych o 4,3

proc., a paliw samochodowych o 3 proc. W samym wrześniu ich obroty wzrosły odpowiednio o 4,5 proc. (spadek o 0,2 proc. w ujęciu miesięcznym), o 5 proc. (spadek o 0,2 proc.) i o 4,5 proc. (wzrost o 1,8 proc.) w porównaniu z tym samym miesiącem ub. roku.

WILNO Budowa nowego centrum handlowo-usługowego na Antokolu

Trwa budowa nowego dwupiętrowego centrum handlowo-usługowego w dzielnicy Antokol w Wilnie, po zamknięciu znajdującego się tam centrum handlowego Eglutė. Irmantas Degutis, kierownik rozwoju projektów w firmie Baltisches Haus, która realizuje projekt, mówi, że każdy etap projektu będzie spełniał surowe wymogi zrównoważonego rozwoju. „Wszystkie nasze nowe budynki posiadają certyfikat BREEAM od 2017 r., ale jest to pierwszy projekt, w którym projekt i budowa są certyfikowane zgodnie z wymogami BREEAM, a nie gotowy budynek. Oznacza to, że budowa będzie nie tylko oszczędzać zasoby, ale także wykorzystywać technologie, które pomagają zmniejszyć negatywny wpływ samej budowy na otaczające środowisko, takie jak mniejsze zanieczyszczenie, cichsze procesy i bardziej efektywne zarządzanie budową” – powiedział Degutis.

Prawie połowa powierzchni w nowym centrum, które ma łączną powierzchnię prawie 4 tys. mkw., została wynajęta: na parterze znajdzie się sklep spożywczy Iki, na pierwszym piętrze sklepy odzieżowe i inne, a w planach jest taras z zapleczem gastronomicznym. Prace budowlane mają potrwać 11 miesięcy, a nowe centrum handlowe zostanie otwarte jesienią 2025 r.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst. BNS, mat. pras., inf. wł.; Fot. ELTA, Žygimantas Gedvilas; alicja.klonowska@kurierwilenski.lt

Startuje plebiscyt „Polak Roku 2024”

Po raz 27. nasi Czytelnicy wraz z Kapitułą Konkursu wytypują „Polaka Roku”, osobę najbardziej zasłużoną dla polskości na Litwie.

Rusza etap zgłoszeń kandydatów. Zgłoszenia można wysyłać do końca października br.:

- **poczta elektroniczna** na adres reklama@kurierwilenski.lt

- **na adres redakcji:**
„Kurier Wileński”, Birbinių 4A,
LT-02121 Vilnius, Lietuva
z dopiskiem „Polak Roku 2024”

- **Zgodnie z regulaminem** plebiscytu zwycięzcy konkursu z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszani.

- Kapituła plebiscytu, składająca się z laureatów poprzednich edycji konkursu, spośród zgłoszeń **wybierze 10 osób** typowanych do tytułu.

- **W kolejnym etapie**, etapie głosowania, konkursu Czytelnicy będą mogli oddać swój głos na wybranego kandydata.

- Na łamach „Kuriera Wileńskiego” będą publikowane wywiady z nominowanymi do tytułu „Polaka Roku”, by Czytelnicy mogli zapoznać się z ich wkładem.

„Maryjo, wstawiaj się za nami”. Odpust Opieki NMP Matki Miłosierdzia

Tradycyjny Odpust Opieki Najświętszej Maryi Panny Matki Miłosierdzia będzie obchodzony w Wilnie w dniach 10–17 listopada. Mottem przewodnim święta, które będzie miało miejsce w kaplicy Ostrobramskiej i kościele św. Teresy, jest „Maryjo, wstawiaj się za nami”. W czasie rekolekcji duchowni z wiernymi będą modlić się do Maryi o wstawiennictwo, powierzając Jej swoje intencje.

WIELOWIEKOWA TRADYCJA

Kult Matki Boskiej Ostrobramskiej ma długą, wielowiekową tradycję. Od 1773 r., kiedy papież Klemens XIV nadał kaplicy miano publicznej, zaczęto organizować dziękczynne nabożeństwa zwane „Opiekami”, które stały się główną uroczystością ostrobramską obchodzoną do dnia dzisiejszego. Współcześnie dla bardzo wielu wiernych Odpust Opieki Najświętszej Maryi Panny, Matki Miłosierdzia, to jedno z najważniejszych wydarzeń w kalendarzu świąt religijnych. Stąd na tradycyjne listopadowe święto gromadzą się licznie wilnianie, jak również wierni z całej Litwy i sąsiednich krajów.

— Matka Boża Ostrobramska słynie swoimi cudami, o czym świadczą liczne wota umieszczone wewnątrz kaplicy Ostrobramskiej. Wierni zwracają się do Niej w swoich intencjach, proszą o potrzebne łaski dla siebie i swoich bliskich. Naprawdę dzieją się cuda, ludzie dotychczas przynoszą do zakrystii różne wota, podziękowania za uzdrowienia, szczęśliwą operację. Matka Boża jest naprawdę orędowniczką, która wstawia się za nami i uprasza dla nas łaski, prostuje drogi do Jezusa. Jest dla nas kierunkowskazem, do kogo mamy się zwracać, i przykładem, jak się stać pokornym i posłusznym w pełnieniu woli Bożej, w uświęceniu swego życia — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” mówi ks. Mirosław Ulewicz, wikary z parafii św. Teresy w Wilnie.

MSZE ŚW. BĘDĄ ODPRAWIANE W DZIEWIĘCIU JĘZYKACH

— Oddając się w opiekę Matki Bożej, pozwalamy, by się nami opieko-

„Opieki” w „mieście miłosierdzia” stały się główną uroczystością ostrobramską, gromadząc tradycyjnie rzesze wiernych **Fot. Marian Paluszkiewicz**

wała i chroniła od wszelkiego złego. Podczas odpustu, wypełniając konieczne warunki, możemy uzyskać odpuszczenie kary oraz niezbędne łaski dla siebie albo dla osoby zmarłej. Warunki wymagane do uzyskania odpustu to spowiedź, dzięki której uzyskujemy odpuszczenie grzechów, jak również modlitwa w intencji wyznaczonej przez Ojca Świętego, modlitwy Ojcze nasz, Zdrowaś Maryjo i Wyznanie Wiary — wymienia ks. Mirosław Ulewicz.

Podczas odpustu społeczność kościelna skupi się na budowaniu wspólnoty z chrześcijanami innych narodów. Msze św. będą odprawiane nie tylko po litewsku i polsku, ale także po francusku, włosku, hiszpańsku, angielsku, białorusku, ukraińsku i rosyjsku.

Główną niedzielą uroczystości jest 17 listopada, dzień modlitw za litewską ojczyznę. Mszę św. przy otwartym oknie kaplicy Ostrobramskiej będzie sprawować metropolita wileński abp Gintaras Grušas wraz z biskupami litewskimi.

Wierni, którzy nie będą mogli uczestniczyć w niedzielnej Mszy św., inaugurującej i wieńczącej wydarzenie, będą mogli dołączyć do modlitwy za pośrednictwem TVP Wilno.

Transmisja mszy z kaplicy Matki Bożej Ostrobramskiej w Wilnie odbędzie się 10 listopada (niedziela) 2024 r. na rozpoczęcie Odpustu Opiek NMP, Matki Miłosierdzia w Ostrej Bramie; czas transmisji: godz. 12.57–14.10 czasu litewskiego.

Na zakończenie Odpustu Opiek NMP, Matki Miłosierdzia w Ostrej Bramie, Msza św. będzie transmitowana 17 listopada (niedziela) o godz. 12.57–14.10 czasu litewskiego.

Transmisje Mszy św. będą się odbywały również na antenie radia „Znad Wili” (103,8 FM) o godz. 13:00.

CODZIENNY PROGRAM OPIEK

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele (w jęz. polskim)

Godz. 07.30 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. litewskim)

Godz. 08.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. litewskim)

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele (w jęz. polskim)

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele (w jęz. polskim)

Godz. 10.30 — Nowenna i modlitwa za kapłanów w kościele (w jęz. litewskim)

Godz. 11.00 — Msza św. w kościele (w jęz. litewskim)

Godz. 13.00 — Msza św. w kościele (w jęz. polskim)

12.>>

Godz. 15.00 — Msza św. w kościele (z wyjątkiem niedziel)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. polskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w kościele (w jęz. polskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w językach obcych, z wyjątkiem niedziel)

Godz. 18.00 — Akatyst ku czci NMP w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. litewskim)

Godz. 19.00 — Msza św. w kościele (w jęz. litewskim)

UWAGA!

Msze św. w kaplicy Ostrobramskiej w niedzielę o **godz. 11.00 i 13.00** będą się odbywały przy otwartym oknie. Ostrobramskie Centrum Pielgrzymkowe czynne codziennie w **godz. od 10.00 do 19.00**.

Transmisje wideo oraz więcej informacji — www.ausrosvartai.lt/pl

SOBOTA, 9 LISTOPADA

Inauguracja Odpustu

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. litewskim i polskim)

Godz. 16.30 — Akatyst ku czci NMP w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. litewskim)

Godz. 17.00 — Adoracja Najśw. Sakramentu w kościele (w jęz. litewskim i polskim)

Godz. 18.00 — Msza św. w intencji parafii i odwiedzających świątynię w kościele (w jęz. litewskim i polskim)

NIEDZIELA, 10 LISTOPADA

II Dekanat Wilna

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji Archidiecezji Wileńskiej w kaplicy Ostrobramskiej (bp A. Poniškaitis)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji członków kół Żywego Różańca w kościele

PONIEDZIAŁEK, 11 LISTOPADA

Dekanat Orański

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji seniorów w kościele

Godz. 15.00 — Msza św. w intencji Domowego Kościoła w kościele (w jęz. litewskim i polskim)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. francuskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji rolników i rzemieślników w kościele

WTOREK, 12 LISTOPADA

Dekanat Święciański i Ignaliński

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji uchodźców i migrantów w kościele

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. włoskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji pracowników mediów w kościele

ŚRODA, 13 LISTOPADA

Dekanat Solecznicki

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji kapłanów, osób konsekrowanych w kościele

Godz. 15.00 — Msza św. w intencji wspólnoty neokatechumenalnej w kościele (w jęz. litewskim i polskim)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. angielskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji licznych powołań w kościele

CZWARTEK, 14 LISTOPADA

Dekanat Trocki

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji uczniów i nauczycieli w kościele

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. hiszpańskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji polityków i urzędników państwowych w kościele

PIĄTEK, 15 LISTOPADA

Dekanat Kalwarii Wileńskiej

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji pracowników służby zdrowia w kościele

Godz. 15.00 — Msza św. w intencji chorych w kościele (w jęz. litewskim i polskim)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. ukraińskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji hospicjum w kościele

Godz. 22.00 — Nocna adoracja Najśw. Sakramentu w kaplicy Ostrobramskiej

SOBOTA, 16 LISTOPADA

Dekanat Nowej Wilejki

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji rodzin w kościele

Godz. 15.00 — Msza św. w kościele (w jęz. białoruskim)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w kaplicy Ostrobramskiej (w jęz. rosyjskim)

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji młodzieży i harcerzy w kościele

Godz. 22.00 — Nocna adoracja Najśw. Sakramentu w kaplicy Ostrobramskiej

NIEDZIELA, 17 LISTOPADA

I Dekanat Wilna

Godz. 06.30 — Msza św. w kościele

Godz. 08.00 — Godzinki ku czci NMP w kościele

Godz. 09.00 — Msza św. w kościele

Godz. 13.00 — Msza św. w intencji Litwy w kaplicy Ostrobramskiej (biskupi Litwy)

Godz. 16.00 — Różaniec w kaplicy Ostrobramskiej

Godz. 17.00 — Msza św. w intencji uczestników Odpustu w kościele ■

Utrata bliskiej osoby jest nie tylko bolesna, ale i kosztowna

Honorata Adamowicz

Śmierć ukochanej osoby jest nie tylko bardzo bolesna, ale także bardzo kosztowna. Średni pogrzeb na Litwie może kosztować 3 500 euro, a bardziej kosztowny — 6 tys. i więcej euro.

— Średni pogrzeb kosztuje 3 500 euro, skromny może kosztować mniej, ale jeśli chcesz czegoś wyjątkowego, może to kosztować 5-6 tysięcy euro, a nawet więcej. Weźmy na przykład koszt trumien: kosztują one od 400 do kilku tysięcy. Tak więc, jeśli krewni zmarłego kupią drogą trumnę, koszt pogrzebu na pewno będzie większy. To samo z urnami: możemy kupić ładną, skromną i niedrogą, ale możliwe jest również wlanie szczątków do dzieła sztuki, z odpowiednią ceną. Niektórzy pogrążeni w żałobie ludzie chcą udekorować salę pogrzebową specjalnymi kwiatami i świecami, podczas gdy inni ograniczają liczbę kwiatów i świec. Tak więc cena pogrzebu zależy od życzeń i pragnień klientów oraz woli zmarłego. A wybór w dzisiejszych czasach, od ubrań po trumnę, salę i miejsce, jest bardzo duży i zróżnicowany — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Vilma Budėnienė, rzeczniczka prasowa spółki Laidojimo paslaugų centras.

Rozmówczyni mówi, że tendencje pogrzebowe są bardzo zróżnicowane. Niektórzy klienci chcą cichego i skromnego pożegnania, inni — luksusowego katafalku, specjalnych kwiatów, okazałej sali i świty, dekoracji grobu, aranżacji miejsca pochówku. Nasza firma organizuje pogrzeby tradycyjne, państwowe i VIP, a także zajmuje się pochówkiem osób samotnych, tych, których krewni odmówili pochówku i osób niezidentyfikowanych.

POCHÓWEK OSÓB SAMOTNYCH I NIEZIDENTYFIKOWANYCH

Osoby samotne i niezidentyfikowane są chowane co kwartał na koszt państwa i zakładu pogrzebowego. Ich szczątki są składane na cmentarzu

Cena pogrzebu zależy od życzeń i pragnień klientów oraz woli zmarłego
Fot. Marian Paluszkievicz

Karveliškės, na specjalnym wzgórzu. Średnio razem chowanych jest około 20 osób. Niezidentyfikowane osoby są chowane w trumnach. Odbывается to po to, aby w razie potrzeby można było zidentyfikować daną osobę za pomocą DNA. W miejscu pochówku umieszczany jest krzyż z tabliczką, na której widnieje napis „Nieznany mężczyzna/kobieta”, przybliżony wiek, data odnalezienia i pochówku oraz numer aktu zgonu.

Osoby zmarłe samotne oraz te, których krewni odmówili pochówku, są poddawane kremacji. Urny (kapsuły) są chowane we wspólnym grobie. Na szczycie grobu umieszczana jest kamienna płyta, na której wypisywane są nazwiska i rok pochówku. Dzięki temu krewni mają możliwość ponownego pochowania tych osób. Tablicę można usunąć za zgodą samorządu.

Podczas takiego pogrzebu zbiera się grupa osób: pracownicy Centrum Usług Pogrzebowych, członkowie wspólnoty Joanitów, siostry św. Matki Teresy, czasami też ktoś z krewnych, sąsiadów lub przyjaciół zmarłego. Odmawiana jest modlitwa z kapłanem. Proboszcz parafii w Pilaite, Ričardas Doveika, zwykle towarzyszy tym samotnym ludziom.

DŁUŻSZE POŻEGNANIE

— Obserwujemy trend powrotu do dłuższych pożegnań, gdzie pogrzeb trwa kilka dni i nie jest pośpieszny. Bardzo często w sali wyświetlane są zdjęcia dokumentujące momenty z życia zmarłego. Towarzyszą temu ukochane przez zmarłego utwory na skrzypce lub inne instrumenty. Niektórzy klienci decydują się na zorganizowanie pogrzebu w kościele, kaplicy, muzeum, teatrze lub innym miejscu, a my działamy wtedy jako obsługa i przygotowujemy scenariusz ceremonii. Kiedyś ceremonia pogrzebowa była dramatyczna, dziś celem jest stworzenie jak najbardziej spokojnego i ciepłego nastroju — tak, aby pożegnanie było spokojne i wyciszone. Coraz większą popularnością cieszy się również sklep internetowy, w którym za pomocą kilku kliknięć można wybrać różne towary i usługi oraz złożyć zamówienie bez wychodzenia z domu. Jest to szczególnie przydatne dla obywateli mieszkających za granicą, w odległych miastach, którzy chcą wysokiej jakości towarów lub ekskluzywnych usług pogrzebowych — mówi Vilma Budėnienė.

Ekonomistka: „Mieszkańcom Litwy brakuje umiejętności oszczędzania”

Honorata Adamowicz

A najpopularniejszymi sposobami oszczędzania są przechowywanie pieniędzy na koncie w banku lub inwestowanie poprzez kupowanie nieruchomości.

— Mieszkańcom Litwy brakuje umiejętności oszczędzania. Około połowa z nich, według danych naszego banku, nie ma żadnych oszczędności. Druga połowa jest bardzo zróżnicowana w zależności od dochodów i umiejętności oszczędzania. Jednak większej części społeczeństwa brakuje woli i zrozumienia, jak oszczędzać i dlaczego oszczędzanie jest takie ważne — mówi w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Greta Ilektytė, ekonomistka Swedbanku.

Jak mówi ekspertka, nie ma znaczenia, w jaki sposób oszczędzamy lub inwestujemy, najważniejsze jest to, że oszczędzamy na przyszłość. Istnieje wiele różnych sposobów oszczędzania, możemy zdecydować się na inwestowanie w obligacje rządowe, akcje, nieruchomości, złoto lub po prostu na trzymanie pieniędzy w banku.

NIECHĘTNIE PRÓBUJĄ INNYCH SPOSOBÓW INWESTOWANIA

— W naszym kraju najpopularniejszym sposobem oszczędzania jest przechowywanie pieniędzy na koncie w banku lub inwestowanie poprzez kupowanie nieruchomości. Ludzie nadal niechętnie próbują innych sposobów inwestowania, takich jak kupowanie akcji spółek lub obligacji. Wolą stary sposób oszczędzania, czyli po prostu zbieranie pieniędzy, a inwestują najczęściej w nieruchomości. Ten sposób oszczędzania dla nich wydaje się być najbardziej niezawodny i bezpieczny. Litwini są przyzwyczajeni do rosnących z roku na rok cen nieruchomości, ale teraz, gdy stopy procentowe idą w górę, należy zastanowić się, jak można w inny

31 października obchodzimy Światowy Dzień Oszczędzania. Ponad połowa mieszkańców Litwy nie posiada żadnych oszczędności.

sposób zaoszczędzić, jednocześnie inwestując i przygotowując się na przyszłe, nieplanowane wydarzenia — zaznacza Greta Ilektytė.

PODUSZKA JEST KONIECZNA

Jak mówi, nauka oszczędzania nie jest łatwa. Ludzie kierują się emocjami, widzą różne reklamy, które bardzo mocno motywują ich każdego dnia do kupowania nowych ubrań i rzeczy. Oszczędzanie nie musi być uzależnione od dochodu. Jak podkreśla rozmówczyni, osoby o niższych zarobkach powinny starać się oszczędzać przynajmniej minimalną kwotę każdego miesiąca. Istnieje wiele technik oszczędzania.

— Przede wszystkim po otrzymaniu wynagrodzenia należy natychmiast odłożyć pewną kwotę, na przy-

kład 10–20 proc., a nie czekać z tym do końca miesiąca. Często ludzie, którzy otrzymują wynagrodzenie, widzą pieniądze na swoim koncie i po prostu chcą je wydać. Najlepiej ulokować swoje oszczędności zaraz po otrzymaniu pieniędzy — mówi Greta Ilektytė.

Innym sposobem jest okresowe inwestowanie. Oznacza to, że dana osoba ustala datę i tego dnia 50 lub 20 euro inwestuje lub po prostu odkłada. Z pewnością istnieje wiele sposobów i każdy może znaleźć coś dla siebie.

— Ale jedną z głównych przyczyn trudności w oszczędzaniu jest to, że ludzie nie widzą takiej konieczności, nie potrafią odpowiedzieć sobie na pytanie, dlaczego powinniśmy oszczędzać, dlaczego powinniśmy mieć tę poduszkę bezpieczeństwa — mówi ekonomistka. ■

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Dociekanie sensu życia na deskach Polskiego Teatru w Wilnie

Często pierwszym krokiem do refleksji nad sensem życia jest pytanie, co daje nam poczucie szczęścia, spełnienia, co sprawia, że nasze działania nabierają głębszego znaczenia.

Dla wielu osób odpowiedzią może być dążenie do wiedzy, miłość, pasja, służba innym czy religia. Niemniej jednak, kluczowe jest, by to dążenie było świadomym aktem poszukiwania, nie zaś biernym oczekiwaniem na gotowe odpowiedzi.

Jednym z głównych aspektów w dociekaniu sensu życia jest samopoznanie. Sokrates stwierdził, że „niezbadane życie nie jest warte życia”. Oznacza to, że życie nabiera głębszego znaczenia, kiedy zaczynamy zadawać pytania o nasze istnienie, nasze cele i wartości. W tym kontekście sens życia można postrzegać jako nieustanny proces poszukiwania i odkrywania samego siebie. Poprzez refleksję nad naszymi działaniami, emocjami i pragnieniami, jesteśmy w stanie lepiej

zrozumieć, co jest dla nas naprawdę ważne, a tym samym nadać naszemu życiu głębszy sens.

PIERWSZE KROKI NA DESKACH I CO ZMIENIŁ „ROBCZIK”

Samopoznanie jednak wymaga odwagi i determinacji. Do tych właśnie wartości się odwoływałam, gdy stawiałam pierwsze kroki w poznaniu „kuchni” teatralnej. Kiedy zaczęłam interesować się teatrem, nie wiedziałam jeszcze, jak głęboko ta pasja wpłynie na moje życie. Początkowo teatr wydawał się jedynie odskocznią od codzienności, miejscem, gdzie można było побыć kimś innym. Pamiętam, że dołączyłam do Polskiego Teatru w Wilnie po zaproszeniu reżyserki Bożeny Sosnowskiej. Dołączyłam do młodej grupy teatralnej trochę

z ciekawości, ale też trochę z poczucia ciekawej przygody. Na początku było trudno, czułam się niepewnie, bo bycie na scenie to nie tylko zapamiętanie kwestii, czyli słów granej postaci. Scena wymaga odwagi, otwartości i umiejętności podzielenia się swoją energią z innymi. Tej odwagi mi brakowało, a każda próba aktorska była walką z własnymi lękami.

Jednak z czasem zaczęłam zauważać, jak zmienia mnie przynależność do grupy teatralnej. Pamiętam moment, gdy napisałam swój pierwszy monolog, który nadal mówię w spektaklu „Robczik”. Była to pierwsza scena, z której czułam wielką satysfakcję, a gdy już umiałam na pamięć słowa, musiałam tylko się przełamać i zaufać reżyserce oraz swoim nowym kolegom.

17.>>

■ Zdjęcie ze spektaklu „Robczik” Fot. archiwum własne E.Z.

16.>>

Próby mieliśmy w środy, to też był mój najdłuższy dzień tygodnia. Z niecierpliwością czekałam na kolejną próbę, zawsze dowiadywałam się czegoś nowego i poznawałam nowych kolegów. Gdy zaczęliśmy już próbować kolejne wątki spektaklu, to scena stała się dla mnie przestrzenią, gdzie mogłam być kimś więcej niż tylko tą „szarą myszką” — jaką byłam na co dzień. Teatr dał mi nie tylko narzędzia do wyrażania emocji, ale również otworzył drogę do poznania siebie. Byłam zdumiona, jak wielką moc ma możliwość wyrażania siebie poprzez postacie sceniczne, jak bardzo potrafi zmieniać i rozwijać człowieka.

BIAŁY KRÓLICZEK

Moja droga do odkrycia sensu życia nie była łatwa. Musiałam przejść przez wiele niepewności i wątpliwości, zanim zrozumiałam, że to właśnie w twórczości teatralnej odnajduję swoją tożsamość. Moment, w którym zaczęłam postrzegać scenę jako miejsce, gdzie mogę się realizować, był kluczowy. Zrozumiałam i poczułam to z całym przekonaniem, że stojąc na scenie, odnajduję swoje miejsce w życiu. Ale to właśnie dzięki tej drodze zrozumiałam, co mnie naprawdę porusza. Tak, proszę Państwa, tak się odnalazłam ja, wasz Biały Kró-

liczek, White Rabbit, pluszak, który jest na scenie od początku do końca przedstawienia.

Teatr to nie tylko pasja, to przestrzeń, która oferuje możliwość nawiązania prawdziwych i głębokich relacji z innymi ludźmi. Wspólna praca nad spektaklem, wymagająca zaangażowania, zrozumienia i wzajemnego wsparcia, zbliża do siebie aktorów i twórców. Przez współpracę nad rolami, scenami, rekwizytami, uczymy się wzajemnego zaufania i rozwijamy umiejętność współdziałania w grupie. W takich warunkach rodzą się przyjaźnie, które często wykraczają poza ramy sceniczne. Teatr staje się miejscem, gdzie każdy znajduje swoją przestrzeń, a wspólna pasja łączy ludzi w sposób szczególny, budując relacje, które trwają przez lata.

WYJĄTKOWA PRZESTRZEŃ

Teatr to jedna z przestrzeni, w której nasze marzenia mogą nabrać realnych kształtów. To miejsce, gdzie można wcielić się w różnorodne postaci, eksplorować emocje i wyrażać siebie na nieskończoną liczbę sposobów. Scena daje możliwość realizowania najgłębszych pragnień — zarówno artystycznych jak i osobistych. W teatrze nie ma ograniczeń, a każda

rola, każdy spektakl staje się szansą na odkrywanie nowych światów i wprowadzanie w życie własnych marzeń. To miejsce, w którym można przekraczać własne granice, rozwijać kreatywność, a także się spełniać jako artysta, twórca i człowiek. To magiczne miejsce, w którym przez ostatnie dwa lata spędzałam najwięcej czasu, nadaje menu życiu sens jako twórczej osobowości, która jest zadowolona z podjętej decyzji, która zmieniła światopogląd o sto osiemdziesiąt stopni.

Dziś jako studentka filologii polskiej widzę w literaturze i sztuce teatralnej nieskończone możliwości. Każdy spektakl to nowa przygoda, każdy tekst to nowa szansa na odkrycie sensu. Moja droga do twórczości była pełna wyzwań, ale to właśnie one pozwoliły mi zrozumieć, co jest dla mnie najważniejsze. Odkryłam, że sensem mojego życia jest nieustanne tworzenie — nie tylko na scenie, ale także w codziennych wyborach i działaniach. Każdy nowy spektakl „Robczik”, „Spowiedź”, „A nad nami anioły” — to krok do zrozumienia siebie i świata, a to właśnie daje mi poczucie spełnienia.

W imieniu całego zespołu zapraszam na kolejny spektakl Polskiego Teatru w Wilnie.

Ewa Zakrzewska

Znamy kolejne Litewskie Stolicy Kultury

Ogłoszono miasta, które przejmą sztafetę w ramach Litewskiej Stolicy Kultury. W 2026 r. Litewską Stolicą Kultury zostaną Kiejdany, w 2027 r. Poswol (Pasvalys), a w 2028 r. Jeziorosy (Zarasai).

Kolejność ta została zatwierdzona zarządzeniem ministra kultury Simonasa Kairysa. Zgłoszenia do konkursu zostały rozpatrzone, a propozycje przedłożone ministrowi przez komisję ekspertów.

„Przede wszystkim godna pochwały jest determinacja i przygotowanie zespołów z siedmiu samorządów, które wzięły udział w konkursie” — komentował minister.

Kiejdany, litewska stolica kultury w 2026 r., zaprosi odwiedzających do historycznego miasta

Radziwiłłów w środowej Litwie, gdzie od wieków współistniały różne narody i gdzie wymieniano się rzemiosłem, nauką i kulturą. W 2026 r. zostanie otwarty zrekonstruowany budynek Kiejdańskiego Centrum Kultury, a w kościele ewangelicko-reformowanym w Kiejdanach powstanie nowa sala organowa.

W 2027 pałeczkę przejmie Poswol. Podkreślane są charakterystyczne cechy Poswola: położenie, atrakcje przyrodnicze, ludzie, tradycje i dialekt. Artystyczną wizję programu Litewskiej Stolicy Kultury jest przejście od głębi do twórczych wyżyn: od „gór do środka” (cytując lokalnego poetę Vladasa Braziūnasa), zawsze wędrując, podróżując jak inny poeta z tego

regionu, Bernardas Brazdžionis, który był „człowiekiem podróżującym po świecie”.

Jeziorosy, pierwsza litewska stolica kultury, odzyskuje ten tytuł po dwóch dekadach. Miasto chce zainspirować lokalne społeczności, twórców i profesjonalistów kultury nie tylko w rejonie uciańskim, ale także na całej Litwie, a także zmobilizować społeczność Litewskich Stolic Kultury.

Ministerstwo Kultury przeznaczy do 150 000 euro dla każdego samorządu na przygotowanie i wdrożenie programów. W tym roku stolicą kultury są Koszedary (Kaišiadorys), w następnym będą Druskieniki.

Opr. red. na podst.
KM, BNS, inf.wł.

Wieczory na cześć Papieża Polaka w Wilnie i Niemenczynie

Październik jest miesiącem, w którym w szczególny sposób pamiętamy i czcimy Świętego naszych czasów — wielkiego Polaka, Człowieka i Papieża — Jana Pawła II.

13 października w Domu Kultury Polskiej w Wilnie i 20 października w Centrum Kultury w Niemenczynie odbyły się wieczory przypominające sylwetkę Papieża Polaka mieszkańcom Wileńszczyzny z okazji 10. rocznicy jego kanonizacji. To było wyjątkowe spotkanie, podczas którego była możliwość jeszcze raz przeżyć pontyfikat św. Jana Pawła II, ponownie wsłuchać się w jego słowa i przypomnieć, co jest w życiu najważniejsze!

PROGRAM WIDOWISKA

Program przedstawionego przez zespół „Stella Spei” widowiska słowno-muzycznego „Musicie być mocni” składał się z odczytywanych tekstów z książki „Jan Paweł II. Autobiografia” oraz z materiałów wideo przedstawiających cały pontyfikat papieża Polaka — poczynając od powołania na Stolicę Piotrową, poprzez zamach, pielgrzymki do Ojczyzny i na Litwę, kończąc kanonizacją. W program wpleciono utwory własnej twórczości — takie jak „Życie, które daje nam Bóg”, „Żyjemy tylko raz”, „Rozejrzyj się wokół siebie”, „Bieg życia”, „Świat stworzony przez grzech”, „Przy Tobie jestem, prowadzisz mnie” i inne — stworzone przez byłych i obecnych członków zespołu „Stella Spei”. Utwory te w swoisty sposób uzupełniały cały program.

BYŁA TEŻ „BARKA”

Słowa św. Jana Pawła II głęboko wpadały w serca zarówno samych członków zespołu jak i widzów, którzy licznie przybyli na oba wieczory! Ze łzami w oczach, na stojąco cała sala śpiewała pieśni tak bliskie Papieżowi i naszym sercom — „Barcę”

Program widowiska słowno-muzycznego składał się z odczytywanych tekstów z książki „Jan Paweł II. Autobiografia” oraz z materiałów wideo przedstawiających pontyfikat papieża

i hymn Światowych Dni Młodzieży w Częstochowie w 1991 r. „Abba, Ojcze”, który został przedstawiony Papieżowi właśnie podczas tamtych dni młodzieży 14 sierpnia w wigilię Wniebowzięcia NMP.

Organizatorzy serdecznie dziękują: Sponsorom:

• Ambasadzie Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie, Domowi Kultury Polskiej w Wilnie oraz Centrum

Kultury w Niemenczynie — za możliwość zrealizowania projektu;

• Polskim mediom na Litwie — za szerokie naświetlenie informacji o widowisku;

• Każdemu, kto się przyczynił i pomógł w zorganizowaniu tego pięknego dzieła;

• Wszystkim, którzy zechcieli wspólnie jeszcze raz przeżyć chwile pontyfikatu naszego Papieża — św. Jana Pawła II.

Inf. i fot. organizatorzy

Ze łzami w oczach, na stojąco cała sala śpiewała pieśni tak bliskie Papieżowi i sercom wszystkich zebranych

Przed zimą przygotuj dokładnie swoje sanie motoryzacyjne

Dobrze „wypasiony” tudzież ułożony rumak swego jeźdźca nie zawiedzie. Tak i zmotoryzowani, przygotowując auto do zimy, mogą uniknąć kłopotliwych problemów. Przestrzegajcie poniższych zasad, a strzeżonemu to i Pan Bóg dopomże.

PRZYKAZANIA DLA KIEROWCY

Zmiana opon, impregnacja uszczeltek, zabezpieczenie zamków, sprawdzenie stanu płynu chłodniczego, wymiana płynu do spryskiwaczy z letniego na zimowy, zabezpieczenie przed parowaniem szyb, zimowe dodatki do paliwa i... zimna głowa w ekstremalnych warunkach jazdy. A będzie podobno zimno i gorąco...

Po pierwsze i chyba najważniejsze — opony zimowe. O wyższości zimówek nad oponami letnimi przy ujemnych temperaturach nie ma co dyskutować — zmiana ogumienia to rzecz wręcz obowiązkowa. Przy zmianie opon warto pamiętać o tym, aby letni zestaw odpowiednio przygotować do przechowania.

CZAS ZAJRZEĆ POD MASKĘ

Tutaj istotny będzie zimowy płyn do chłodnic, dzięki któremu unikniemy przykrej niespodzianki w postaci awarii układu chłodzenia silnika. Powoli zamykając maskę sprawdź dodatkowo stan swojego akumulatora. Przyjmuje się, że po trzech latach sprawność akumulatora może spaść, co z kolei prowadzi do problemów z uruchomieniem silnika, szczególnie podczas zimy.

Jak sprawdzić, czy akumulator jest sprawny? Podłącz miernik elektroniczny do akumulatora i sprawdź jego napięcie przy wyłączonym zapłonie. Jeśli jest niższe niż 12,5V, baterię naszego auta należy naładować.

Dodatkowo warto skontrolować napięcie akumulatora podczas rozruchu samochodu — to właśnie ten moment jest najbardziej obciążający dla baterii naszego auta. Jeśli napię-

Przyjmuje się, że po trzech latach sprawność akumulatora może spaść, co z kolei prowadzi do problemów z uruchomieniem silnika, szczególnie podczas zimy **Fot. freepik.com**

cie jest mniejsze niż 10V, najprawdopodobniej czeka nas wymiana akumulatora na nowy.

ALARM, SZYBY PARUJĄ!

Czas wejść do środka auta. Zimowe miesiące to często borykanie się z wilgocią w kabinie i wywoływaniem przez nią parowaniem szyb. Aby temu zapobiec, należy tradycyjne dywaniki zastąpić gumowymi, przeznaczonymi na miesiące zimowe. Nie wchłaniają one wody, która następnie paruje i osadza się na szybach, powodując tym samym znaczne pogorszenie widoczności.

Parowaniu szyb zapobiegniemy również dzięki specjalnemu preparatowi — nazywanemu antyparą. Kosmetyk jest bardzo prosty w użyciu — wystarczy nanieść go na wcześniej umytą, wewnętrzną stronę szyby i odczekać, aż odparuje. Dopiero po odczekaniu chwili szkło polerujemy suchą szmatką — i gotowe! Antypara będzie skuteczna przez kolejnych kilka tygodni.

WYMIENIĆ „PIÓRKA”

Ponieważ to właśnie zimą najczęściej używamy spryskiwacza, aby pozbyć się zabrudzeń i błota pośnie-

gowego, przy okazji zaleca się wymianę piór wycieraczek — nie tylko po to, aby ich działanie było w pełni skuteczne, ale również ze względu na możliwość porysowania szyby samochodu w przypadku, jeśli gumy wycieraczek są już zużyte.

IMPREGNACJA USZCZELEK...

Następnym krokiem na liście przygotowań samochodu do zimy jest ochrona uszczeltek. Przymarzanie drzwi to jeden z problemów, dlatego warto wykorzystać silikon w sprayu i zakonserwować uszczelki, zapobiegając tym samym ich przymarzaniu przy ujemnych temperaturach.

Pozwoli nam to nie tylko mieć pewność, że rano dostaniemy się do naszego samochodu, ale zapobiegnie również poważniejszym uszkodzeniom gumowych uszczeltek, których wymiana mogłaby być uciążliwa i kosztowna.

Przy konserwacji uszczeltek warto pamiętać o tym, aby wykonać tę czynność bardzo starannie, nie zapominając o takich miejscach jak gumy wokół bagażnika czy szyberdachu. ■

Opr. Aleksander Borowik
na post. inf. specjalistycznych

„Pacowie. Lilie w ogrodzie historii”. Międzynarodowa wystawa w Wilnie

Od 29 października w Muzeum Narodowym – Pałacu Wielkich Książąt Litewskich w Wilnie będzie prezentowana międzynarodowa wystawa „Pacowie. Lilie w ogrodzie historii”.

Wystawa została objęta patronatem prezydenta RL Gitanasa Nausėdy oraz arcybiskupa metropolity wileńskiego Gintarasa Grušasa i arcybiskupa metropolity kowieńskiego Kęstutisa Kėvalasa. Wystawa będzie czynna do 26 stycznia 2025 r.

Pacowie — to jedna z najstarszych, najbardziej wpływowych, najbogatszych i najbardziej zasłużonych rodzin magnackich Wielkiego Księstwa Litewskiego. Pacowie szczycili się arystokratycznym tytułem hrabiowskim, wyrazistym herbem z podwójną lilią, którego motywami posługiwali się zarówno królowie Francji, jak i Medyceusze z Florencji. Pacowie nie tylko podkreślali znaczenie i wizerunek herbu rodowego, ale również zwracali uwagę na wydźwięk nazwiska, które po łacinie oznacza pokój lub spokój (mianownik — Pax, dopełniacz — Pacis) lub na jego współbrzmienie (np. Mons Pacis — „Góra Pokoju” — Regina Pacis funda nos in Pace — „Królowo Pokoju, umacniaj nas w pokoju”).

Na wystawie poświęconej historii rodu Paców można będzie zapoznać się z pochodzeniem tej ważnej rodziny, tradycjami rodzinnymi kształtowanymi na przestrzeni wieków oraz dziedzictwem rodu dla przyszłości Litwy. Zdaniem dr Vydasas Dolinskasa, dyrektora Muzeum Narodowego – Pałacu Wielkich Książąt Litewskich oraz jednego z kuratorów projektu, przygotowania do wystawy trwały trzy lata. Ekspozycje wypożyczyło blisko pięćdziesiąt instytucji i prywatnych kolekcjonerów z Litwy, Polski i Ukrainy, a materiały wizualne do wystawy i katalogu udostępniły instytucje kultury z Litwy, Polski, Włoch, Hiszpanii, Francji, Niemiec i Turcji.

Dr Dolinskasa nadmieniał, iż „wystawa poświęcona historii i dziedzictwu rodu Paców kontynuuje tradycję prezentacji najwybitniejszych i najcenniejszych historycznych rodów litewskich magnatów. W 2012 r. była

Na wystawie zostanie zaprezentowanych ok. 300 eksponatów: obrazy, rysunki, grafiki, tkaniny, pieczęcie, dokumenty, fotografie, broń, zbroja itd. Fot. organizatorzy

prezentowana wystawa poświęcona książętom Sapiehom, a na przełomie 2019-2020 r. wystawa poświęcona Radziwiłłom. Niniejsza wystawa wyróżnia się tym, iż jest dedykowana już nieistniejącemu rodowi Paców, którego przedstawiciele nie są w stanie zadbać o dziedzictwo swoich przodków, dalej gromadzić zbiorów, kształtować historyczny wizerunek rodziny czy wpływać na pamięć historyczną społeczeństwa. Dlatego wystawa im poświęcona staje się jeszcze bardziej aktualnym upamiętnieniem, nadającym znaczenie zasługom niegdyś wielkiego, ale wymarłego rodu magnackiego i aktualizującym ich wyjątkowe dziedzictwo”.

Wystawa ukazuje ród Paców na tle dziejów Wielkiego Księstwa Litewskiego i jego kultury, z wyakcentowaniem najwybitniejszych przedstawicieli rodziny — ich działalności i fundacji artystycznych, zapoznaje z obecnymi na Litwie historycznymi budynkami oraz zespołami architektonicznymi.

Na wystawie zostanie zaprezentowanych ok. 300 eksponatów: obrazy,

rysunki, grafiki, tkaniny, naczynia liturgiczne i świeckie, pieczęcie, dokumenty, fotografie, broń, zbroja itd. ze zbiorów muzealnych, bibliotek, archiwów, kościołów, klasztorów i kolekcji prywatnych z Litwy, Polski i Ukrainy.

Organizatorzy wystawy: Muzeum Narodowe – Pałac Wielkich Książąt Litewskich; Instytut Adama Mickiewicza, Polska.

Współorganizatorzy: Muzeum Dziedzictwa Sakralnego w Wilnie; Biblioteka Uniwersytetu Wileńskiego; Biblioteka Litewskiej Akademii Nauk im. Wróblewskich.

Partnerzy: Litewskie Narodowe Muzeum Sztuki; Litewskie Muzeum Narodowe; Instytut Polski w Wilnie; Zamek Królewski w Warszawie; Zamek Królewski na Wawelu; Kuria Archidiecezji Wileńskiej; Kuria Archidiecezji Kowieńskiej; Kuria Archidiecezji Koszedarskiej; Kuria Archidiecezji Poniewieskiej; Kuria Diecezji w Telszach; Zgromadzenie Sióstr św. Kazimierza w Pożajściu; Kościół pw. św. Piotra i Pawła w Wilnie. ■

Prof. Krawczyński o kształceniu muzycznym w Europie Wschodniej i sentymencie do Wschodu

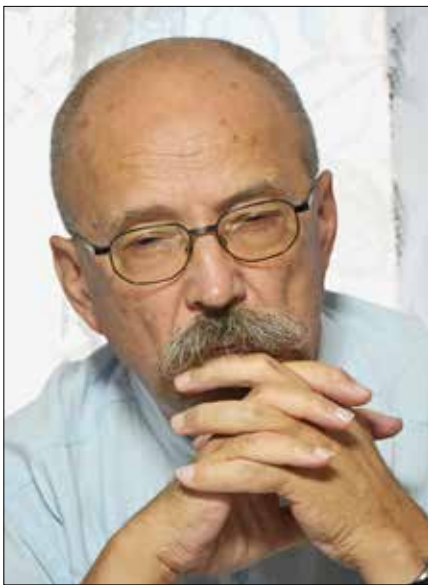
„Często wracał później w rozmowach do tego wydarzenia wspominając je ze wzruszeniem — Polak w sowieckim obozie koncentracyjnym grający w tamtejszej orkiestrze taniec z polskiej opery narodowej” — wspominając swego ojca mówi prof. Stanisław Krawczyński z Akademii Muzycznej w Krakowie.

Leszek Wątróbski: Spotkalismy się w Naddniestrzu...

Stanisław Krawczyński: ... to był wyjątkowy moment — pojawienie się w Naddniestrzu było dla mnie bardzo istotne i ważne. Pobyt tam to pierwsze moje spotkanie z tym regionem. Traktowałem tę wizytę jako kolejną podróż w kierunku wschodnim. W latach 80. otrzymaliśmy ogromną pomoc z Zachodu, w tym wsparcie merytoryczne i logistyczne, które moim zdaniem były równie ważne, jak środki finansowe przesyłane wtedy do Polski. Swoją podróż w Naddniestrzu traktowałem jako podobną chęć subsydium działań wszystkich tych, którzy tam poświęcają innym swoją pracę, zaangażowanie i czas, znajdując sens swojego działania, potrafiąc odnaleźć się w dzisiejszej, często nieprzyjemnej rzeczywistości. Złożyłem nawet deklarację, jeśli będzie taka potrzeba, mogę przyjechać, poprowadzić zajęcia muzyczne, które otworzą uczestnikom możliwość bliższego obcowania z kulturą i sztuką polską, z pięknem i wartościami jakie w nich odnajdujemy.

Urodził się Pan na Wschodzie, w Krasnojarskim Kraju, w miejscowości Perspektywny...

Krasnojarski Kraj wchodzi obecnie w skład Syberyjskiego Okręgu Federalnego i położony jest w środkowej Syberii. Graniczy z Jamalsko-Nienieckim i Chanty-Mansyjskim Okręgiem Autonomicznym oraz obwodami: tomskim i kemerowskim, z republikami: Chakasji i Tuwy oraz obwodem irkuckim i Jakucją. Trudno jednak porównywać ze sobą Naddniestrze i Kraj Krasnojarski, który położony jest w głębokiej Azji. Azjatyckość ta jest tam silnie odczuwalna. Naddniestrze natomiast, leżące w Europie Środkowej, mimo istniejącej w nim sytuacji politycznej, posiada charakter zdecydowanie europejski.

Prof. Stanisław Krawczyński

Fot. Leszek Wątróbski

Jak to się stało, że urodził się Pan na Syberii?

Tam zesłani zostali moi rodzice. Ojciec student Wydziału Leśnego Politechniki Lwowskiej, był członkiem Armii Krajowej, za co został aresztowany. A po niejawnym procesie zesłany na Syberię, do pracy w gułagu, gdzie spędził 12 lat, pracując m.in. za kołem podbiegunowym.

Pana ojciec trafił tam do... orkiestry obozowej...

... i to był przypadek, który uratował mu życie. Mieszkając we Lwowie uczył się gry na skrzypcach, a kiedy szukano muzyków do obozowej orkiestry, zgłosił się na przesłuchanie. Niestety nie wypadło ono najlepiej. Dyrygent uznał, że ojciec nie spełnia oczekiwań stawianych muzykom w zespole, ale, rozumiejąc jego sytuację, dał mu szansę. Zapowiedział, że jeśli kolejne przesłuchanie wypadnie pozytywnie, to pozostanie w orkiestrze, jeśli nie, to wróci do przymusowej pracy fizycznej. Ojciec opowiadał, że ćwiczył po 10 godzin dziennie chcąc osiągnąć jak najlepsze wyniki. Na kolejnej próbie, kiedy orkiestra zagrała mazura ze „Strasznego

dworu” Stanisława Moniuszki, wypadł już zdecydowanie lepiej i został w orkiestrze na stałe. Często wracał później w rozmowach do tego wydarzenia wspominając je ze wzruszeniem — Polak w sowieckim obozie koncentracyjnym grający w tamtejszej orkiestrze taniec z polskiej opery narodowej.

Czy Pana nie ciągnie na Wschód? Czy nie chciałby Pan zobaczyć miejsca, w którym przyszedł pan na świat?

I to jeszcze jak; miałem możliwość pojawienia się niedaleko posiołka, w którym się urodziłem. Miejsce przyjscia na świat dla każdego z nas jest miejscem wyjątkowym, w jakimś sensie utożsamiamy się z nim, darzymy je szczególnym sentymentem. Myślę, że to był powód, dla którego chciałem tam dotrzeć; tym bardziej, że właśnie w okolicy (w miejscowości Łazariewo) został pochowany mój dziadek — ojciec mamy, która jako 12-letnia Litwinka została wywieziona na Sybir z okolic Kłajpedy. Była to sowiecka represja za przynależność braci do partyzantki litewskiej walczącej z Sowietami po roku 1944. Została wysiedlona z dwójką braci i ciężko chorym na gruźlicę ojcem.

Po powrocie do kraju zamieszkał Pan z rodzicami w Krakowie ...

Tam też ukończyłem studia, po których rozpocząłem pracę dyrygenta w chórze Polskiego Radia. Do dziś jestem temu zespołowi ogromnie wdzięczny za to, że akceptował mnie jako osobę bez doświadczenia, osobę młodą, osobę, która artystyczną praktykę zdobywała właśnie w ich gronie.

Różnie układały się Pańskie artystyczne koleje losu....

Po jakimś czasie rozpocząłem współpracę z Filharmonią Krakowską, gdzie pełniłem funkcję osoby prowadzącej zespół chóralski, następnie przez ponad 20 lat pracowałem jako dyrygent, w zespole Capella Cracoviensis.

21.>>

Występy zagraniczne

Można śmiało powiedzieć, że z koncertami zjeździłem całą Europę i dużą część Azji. Pamiętam piękny koncert w Krasnojarsku, mieście położonym niedaleko miejsca mojego urodzenia. Dyrygowałem tam poruszającym utworem — „Requiem” A.L. Webbera — wybitnego angielskiego kompozytora. Zostałem wtedy zaskoczony postawą tamtejszych muzyków. Był to utwór niezwykle ciekawie napisany — kompozytor w składzie orkiestry nie umieścił skrzypiec. Koncert składał się z dwóch części — pierwszą prowadził dyrygent rosyjski z całą orkiestrą (z udziałem skrzypiec), częścią drugą (bez udziału skrzypiec), dyrygowałem ja. Otóż, proszę sobie wyobrazić, że muzycy, którzy grali ze mną, zaczęli później rozmawiać ze skrzypkami, mówiąc, że grają świetny utwór, że warto przyjść i posłuchać. Jakie było moje zdumienie, kiedy po wejściu na estradę zauważyłem siedzących w dwóch pierwszych rzędach skrzypków z orkiestry — przyszli. W innych miejscach, powiedzmy sobie szczerze, byłoby to w zasadzie mało prawdopodobne. Nie zapomnę też wyjątkowego koncertu w Kijowie z orkiestrą tamtejszej filharmonii. Na jednej z prób, które zawsze kończą się o wyznaczonej porze, zabrakło mi czasu, jakichś 10 minut, by przegrać ostatni utwór. Zaproponowałem zatem, że na kolejnej próbie, zaczniemy od tej kompozycji, bo właśnie mija godzina zakończenia próby. Na to muzycy odpowiedzieli, by się nie przejmować, że mogą zostać, ile tylko potrzeba. Ta ich wyjątkowo sympatyczna postawa zrobiła na mnie bardzo miłe wrażenie.

Były też liczne prawykonania...

Chyba najbardziej zapamiętałem prawykonanie utworu Wojciecha Kilara „Angelus”. To wspaniała kantata na sopran, chór i orkiestrę, jej tekst zaczerpnięty jest z modlitwy „Pozdrowienie anielskie”. Utwór powstał w okresie stanu wojennego w Polsce (1981–1983), a jego prawykonanie miało miejsce w Katowicach 12 października 1984 roku. Sytuacja, o której wspominam, pokazuje niezwykle zaufanie kompozytora, jakim darzył wykonawców. Przygotowując prawykonanie tej kompozycji prosiłem twórcę, w rozmowie telefonicznej, o wskazówki, które pomogłyby w od-

■ Dyrygent – prof. Stanisław Krawczyński Fot. Piotr Markowski

■ Otrzymanie doktoratu h.c. Akademii Muzycznej w Mińsku 2018 Fot. archiwum prof. S.K.

czytaniu przesłania, jakie kompozytor zawarł w swojej muzyce. Spytałem, czy ma jakieś sugestie dotyczące realizacji dzieła, na co powinniśmy zwrócić szczególną uwagę. Kilar natomiast zapytał o moje skojarzenia dotyczące tego utworu, który w brzmieniu przyjmuje formę dialogu antyfonalnego, gdzie żeńskie głosy korespondują z męskimi. Powiedziałem mu o wspomnieniu, jakie wiązało się z reminiscencją słynnego spotkania młodzieży z Janem Pawłem II na Skałce w Krakowie podczas Jego pierwszej wizyty w Polsce. Oczekujący na przyjazd Ojca Świętego odmawiali różaniec, recytując poszczególne fragmenty modlitwy naprzemiennie — raz kobiety, raz mężczyźni. Wtedy właśnie uderzyła

mnie różna kolorystyka głosów — męskich i żeńskich, diametralnie dwie różne barwy. Właśnie coś takiego odnalazłem w utworze Kilara. Kiedy mu o tym powiedziałem, przyznał się, że nigdy nie myślał w ten właśnie sposób, ale skojarzenie uznał za ciekawe. Zapytałem go na zakończenie, raz jeszcze, o ewentualne sugestie dotyczące samego wykonania. Na co powinienem zwrócić uwagę, co powinienem zrobić itd. Wtedy on odpowiedział niezwykle pięknie: „ja swoje zadanie wykonałem, utwór napisałem, oddaję go teraz w pańskie ręce i pan musi z nim zrobić to, co uważa pan za słuszne i wydaje się panu, że dla wykonania będzie najlepsze”.

23.>>

22.>>

To było ogromne zaufanie. Nie każdego kompozytora stać, by w ten sposób zaufać wykonawcy.

Ciekawe było też wykonanie „Requiem” Mozarta we Francji...

To było we wrześniu 2023 r. Koncertowaliśmy w Bretanii z młodzieżową orkiestrą średniej szkoły muzycznej w Krakowie. Nasi uczniowie występowali tam, wspólnie z chórami francuskimi liczącymi ok. 200 osób. Wykonawcy potrafili porwać publiczność niosąc jej uczucia w dźwiękach „Requiem” W. A. Mozarta. Niezwykła atmosfera koncertu i głębokie przeżycie stworzyły z tych koncertów niezapomniane wydarzenie artystyczne. Uwielbiam spotkania z młodymi ludźmi i pracę z nimi. W swej młodości zawsze dysponują ogromną energią. Idąc „na żywioł” — są w stanie wyegzekwować z każdego utworu to, co w nim jest nieraz głęboko ukryte, a czego profesjonaliści nie zawsze są w stanie to dostrzec.

Przez 12 lat kierował Pan krakowską Akademią Muzyczną pełniąc w niej funkcję rektora...

To był okres niezwykle wyťažonej pracy, w tym czasie krakowska akademia została oceniona w rankingu uczelni artystycznych jako najlepsza w Polsce. Było to nasze ogromne osiągnięcie, które zostało zrealizowane siłami wszystkich studentów, pedagogów i pracowników administracji. Przy ocenie pod uwagę brano osiągnięcia w działalności naukowej, artystycznej oraz organizacyjnej. Nasza akademia była zawsze silnym ośrodkiem, nie tylko artystycznym, ale i naukowym. Przez pewien czas byliśmy jedyną uczelnią w Polsce, posiadającą prawo do nadawania stopnia doktora habilitowanego w zakresie teorii muzyki. Dysponowaliśmy kadrą w odpowiedniej ilości i na odpowiednim poziomie. W tamtym czasie w uczelni działały cztery wydziały: Twórczości, Interpretacji i Edukacji Muzycznej, Wydział Instrumentalny (na którym kształcili się studenci grający na instrumentach historycznych, instrumentalisci „współcześni” czy przyszli muzycy jazzowi), Wydział Wokalny i przez pewien czas Edukacji Muzycznej (z choralistyką i edukacją artystyczną). Uczelnia liczyła wtedy ponad 1 000 studentów.

■ Jubileusz 120-lecia Akademii Muzycznej w Krakowie Fot. archiwum prof. S.K.

Był Pan również pracownikiem Instytutu Dyrygentury Chóralnej...

...i przez wiele lat pełniłem funkcję kierownika Katedry Chóralistyki. To właśnie w tamtym czasie opracowaliśmy, funkcjonujący do dziś (z drobnymi zmianami), model kształcenia dyrygenta chóralnego, nie ukrywam, opierający się na wzorcach wschodnich (uważam, że kształcenie muzyczne w tamtych krajach prowadzone jest na bardzo wysokim poziomie). Stworzyliśmy system, w którym głównym przedmiotem było dyrygowanie. Jemu podporządkowane były inne przedmioty — np. czytanie partytur jako formy zaznajamiania się ze literaturą chóralną, budową utworów wokalnych, ich fakturą itp., kształcenie słuchu prowadzone jako zestaw ćwiczeń rozwijających słyszenie zespołu chóralnego itp. Formą praktyki i zdobywania doświadczenia dyrygenckiego były zespoły wokalne, gdzie młodzi adepci dyrygentury

chóralnej mogli sprawdzać się jako pracujący z „żywą” grupą wokalną. Nasza akademia, jako jedna z nielicznych, albo i nawet jedyna w Polsce, mogła pochwalić się tak scentralizowanym systemem kształcenia, który ukierunkowany był na nauczanie młodego dyrygenta, osoby, która będzie mogła stanąć przed zespołem — tak amatorskim jak i profesjonalnym. To założenie było rewolucyjne na tamte czasy. Jakość przekazywanej wiedzy studentom była zawsze najistotniejszym elementem kształcenia w krakowskiej Akademii Muzycznej. I dlatego jej absolwenci należą do grona najwybitniejszych młodych muzyków zdobywając uznanie na całym świecie.

Dziękuję za rozmowę. Życzę Panu Profesorowi wielu sukcesów we wspieraniu działań wszystkich ludzi, poświęcających swoją pracę i życie dla innych. ■

Rozmawiał Leszek Wątróbski

■ Warsztaty dla chórów szkolnych Fot. archiwum prof. S.K.

PRZYJACIELE. Ponoć najlepszych przyjaciół poznaje się w biedzie. Więc macie dookoła siebie masę kolegów i koleżanek, wśród których znaleźć można prawdziwych przyjaciół. Warto poszukać kogoś takiego, kto jest miły i pomocny. Prawdziwy przyjaciel zawsze pożyczy kredki, przyniesie choremu lekcje, nigdy nie zdradza sekretów. Jeśli my chcemy być dobrymi przyjaciółmi, musimy postępować tak samo. Nie ma nic fajniejszego niż zabawy w grupie. Na przerwach możecie grać w różne gry. Możecie też wymieniać się naklejkami, karteczkami, plakatami.

Jak celtycko-irlandzki Halloween stał się komercyjną zabawą

W tradycji celtyckiej noc z 31 października na 1 listopada, zwana także „małą śmiercią”, oznaczała początek zimy. Wierzono, że w tę noc duchy zmarłych wracają na ziemię. Aby odegnać złe duchy, wkładano maski odstrasżające, hałasowano, zapalano światła (zabierano światło złym duchom), aby nie mogły się ogrzać i wracały skąd przyszły. Składano też ofiary ze zwierząt i plonów, aby przyciągnąć dobre duchy. Malowano twarze i zakładano maski również po to, aby złe duchy, w tę noc chodzące po świecie, nie rozpoznały żyjących. Zwyczaj przyniesiony został do USA przez irlandzkich imigrantów.

Przekształcony został szybko w przedsięwzięcie komercyjne. W Irlandii używano rzepy. Ponieważ nie występuje ona w USA, zastąpiona ją tam dynią.

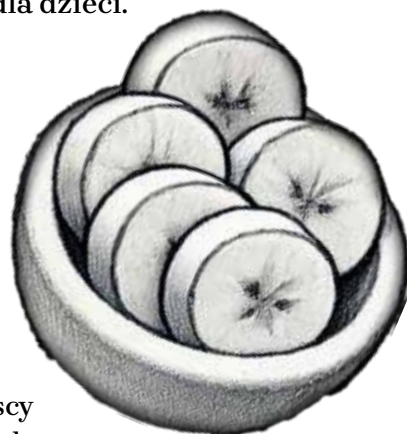
W Europie jeszcze 20 lat temu niewielu wiedziało o tym święcie. Obecnie jest to dobra zabawa, szczególnie dla dzieci.

Salatka wampirów

Pod tą tajemniczą nazwą kryje się zwykła салатка owocowa, którą lubią wszyscy. Podana w sposób nietypowy i zrobiona własnoręcznie przez gości na pewno stanie się przysłowiowym „gwóździem programu”.

Zawczasu trzeba przygotować wszystkie składniki — pokrojone i umieszczone w osobnych miseczkach. Każdy składnik powinien posiadać własną „straszną” nazwę. Podpisane karteczki umieszczamy na naczyniu. I tak na przykład pokrojony ananas może się nazywać — „zęby nietoperza”, brzoskwinia — „żabia wątróbka”, plastry banana — „oczy węża” i tak dalej. Wszyscy zbierają się przy stole, na którym ustawiony jest pusty półmisek i w osobnych miseczkach składniki „strasznej potrawy”.

Zadaniem prowadzącego jest na głos czytać „przepis” na salatkę, zaś reszta posłusznie wrzuca kolejno zawartość poszczególnych misek do półmiska.

Uwaga!

Komunikujemy zakończenie konkursu „**Moje bombowe wakacje**” i ogłaszamy zwycięzców, bo czas już na to najwyższy. My tu jeszcze wspominamy z westchnieniem minione wakacje, a tu już trzeba myśleć o Gwiazdce i świętach Bożego Narodzenia! Próbowaliśmy na różne sposoby, ale nie ma to jak umowa: kto pierwszy — ten lepszy! A więc jako pierwsi — najszybsi i najpilniejsi — byli:

uczniowie Wielofunkcyjnego Centrum w wileńskich Werkach:

- **Milana Talarek**, która zdążyła wzmocnić swoje zdrowie w sanatorium w Druskenikach i odwiedzić babcię pod Krakowem;
- **Jakub Dragunas** odpoczywał z rodziną nad naszym kochanym Bałtykiem;
- **Jarosław Kazimierz Stankiewicz** narysował nie tylko pobliski las, który uwielbia, ale również jego dobroci — grzyby oraz przygotowane z nich pyszności na zimę;
- **Inga Michałowska** spędziła wakacje w domu, ale nie nudziła się, bo bardzo lubi przebywać z bliskimi w domu, gdzie bardzo dobrze się czuje i ma mnóstwo różnych zajęć.

Jako drudzy na mecie konkursowej okazali się uczniowie szkoły im. J. Śniadeckiego w Solecznikach:

- **Deiwid Zarecki**, uczeń 4 klasy, który spędził niezapomniane, pełne wrażeń wakacje z rodziną w polskich górach i zwiedził Kraków;
- **Rafał Sibik**, uczeń 2 klasy, również wybrał się w polskie góry, zwiedził Kraków, wspiął się na Giewont i miał tam swoje dziewiąte urodziny — pozdrawiamy!

Jako trzecia na metę „dobiegła” uczennica 5 klasy, szkoły im. F. Ruszczyca w Rudominie:

- **Kamila Sibik**, która podobnie jak koledzy z Solecznik odbyła fascynującą podróż do Krakowa i spacer po tamtejszych górach i nizinach, zając podhalański oscypek z borówką.

Czwarte miejsce — w naszym konkursie absolutnie finałowe i wygrane — zajęła:

- **Gabriela Viktoria Kabelytė**, która spędziła lato w domu zupełnie się nie nudząc, tylko doglądając piękne kwiaty, zbierając pachnące jabłka w sadzie i bawiąc się z przyjaciółmi.

Dziękuję, moi Kochani, za Wasze prace, pomysły i radość, którą sprawiliście mnie i całej redakcji „Kuriera Wileńskiego”! Jesteście wspaniali! Nie mogliśmy nagrodzić reszty, bo wiele prac było zbiorowych, a umowa dotyczyła pierwszych 10. Dlatego jest was 8, ale tych najszybszych!

Zapraszam do redakcji po odbiór nagród już od poniedziałku 4 listopada. Przy okazji zwiedźcie redakcję i zobaczcie, jak powstaje gazeta. Jeżeli komuś z Was przyjazd do redakcji będzie sprawiał kłopot, to Wasze nagrody zostaną przesłane na adres szkoły, do której uczęszczacie, a pani lub pan dyrektor będą poproszeni uroczysto je Wam wręczyć (żeby ślinka zazdrości pociekła Waszym kolegom i koleżankom) — zasłużyliście na to!

Horoskop spadających liści

LIŚĆ JESIONU dla urodzonych w marcu — czas udanych przedsięwzięć. Zdołacie wreszcie mocnymi argumentami przekonać rodziców lub nauczycieli do swoich racji. Znajdziecie więcej czasu na nowe hobby, które pochłonie Was bez reszty.

LIŚĆ TOPOLI dla urodzonych w kwietniu — ktoś, kto od pewnego czasu bardzo Was denerwuje, wreszcie zniknie Wam z oczu. Okażcie trochę więcej życzliwości swoim bliskim, a znajdziecie prawdziwych przyjaciół pod swoim dachem.

Zagadki

- Dom pszczół i Ewa, to będzie...
- Co to za rycerz w słomianej zbroi, różę otula, w ogrodzie stoi.
- Spadają z drzewa żółte, czerwone. Wiatr je niesie w tę i tamtą stronę.

CIEKAWOSTKI

Wenecja nosi przydomek *Serenissima* co oznacza najjaśniejsza i słusznie, bo jest zaliczana do najpiękniejszych miast świata. Jest charakterystycznym miastem, ponieważ miasto to jest zbudowane na wodzie. W wielu miejscach zamiast ulic są kanały wodne, po których pływa się gondolami, jak i również tramwajami wodnymi.

Otóż gondolierem może zostać tylko rodowity weneccjanin, a okres praktyki (nauki sterowania gondolą) trwa aż 10 lat!

Babeczki jogurtowe z jabłkiem

Wiesława Lewandowska
autorka bloga kulinarnego
„Dom pełen mięty”

Babeczki zwane także muffinkami, uwielbiane nie tylko przez najmłodszych — są pysznym dodatkiem do kawy czy herbaty.

Dodatek jogurtu sprawia, że są wilgotne, długo zachowują świeżość, a z kawałkiem jabłka w środku smakują wybornie. Robi się je bardzo szybko.

Składniki:

• 180 ml jogurtu pełnotłustego naturalnego • 180 g cukru • 180 ml oleju • 3 kubeczki od jogurtu mąki • 1 cukier waniliowy • 1,5 łyżeczki proszku do pieczenia • 3 jajka • 1 duże jabłko • foremki do babeczek

Wykonanie:

Mąkę odmierzyć pojemnikiem od jogurtu, przesiać z proszkiem do pieczenia do miski, dodać jajka, cukier, jogurt, olej, resztę składników i wymieszać mikserem na najniższych obrotach do połączenia się składników. Nie trzeba wyrabiać czy ubijać, wystarczy wszystko połączyć dokładnie. Jabłko obrać, pokroić w cząstki i każdą cząstkę przekroić jeszcze na pół. Foremki papierowe włożyć do formy na babeczki. Nakładać do foremek po

Fot. autorka

dwie łyżki ciasta, w środek każdej babeczki włożyć kawałek jabłka. Piekarnik nagrzać do 170 stopni,

wstawić babeczki i piec 35 minut. Babeczek wychodzi z tej porcji 25. Smacznego!

Ziemniaczane knedle ze śliwkami

Knedle ze śliwkami przygotowane z ciasta ziemniaczanego są pyszne, można podać je zarówno na obiad, jak i na kolację. Nadziać można wydrylowaną świeżą śliwką węgierką lub mrożoną. Polane są zrumienioną tartą bułką na maselku i posypane cukrem — ale smaczne są też polane gęstą śmietaną. Najlepsze są świeże, ale można też je odsmażyć.

Składniki:

• 600 g ugotowanych ziemniaków • 1 jajko • mąka pszenna • 1 łyżka mąki ziemniaczanej • 14 wydrylowanych śliwek węgierek

Do polania:

• 1 łyżka masła • 1-2 łyżki bułki tartej • cukier

Wykonanie:

Ziemniaki obrać i ugotować, a następnie ostudzić. Zimne zmieścić przez maszynkę do mięsa, lub przetrzeć przez praskę, włożyć do

Fot. autorka

miski, wyjąć 1/4 ziemniaków, a w to miejsce wysypać mąkę z mąką ziemniaczaną do wysokości ziemniaków. Do masy ziemniaczanej dodać jajko i zagnieść ciasto na knedle. Przygotować świeże śliwki, umyć i wydrylować. Jeśli są śliwki mrożone, nie rozmrażać ich. Z ciasta ziemniaczanego zrobić placuszki, na środek kłaść śliwkę, formować w dłoniach okrągłego knedla. Z porcji tej wychodzi 14 knedli.

Zagotować wodę, osolić i wrzucić knedle, a gdy wypłyną, zmniejszyć grzanie i wolniutko gotować 8-10 minut. Wyjąć łyżką cedzakową na talerz. Na patelni zrumienić na maselku bułkę tartą i polać knedle, a na koniec posypać cukrem. Smacznego!

– To olej ryby, chodź się wykąpać.

Litgrid: koniec z BRELL od 8 lutego 2025

Operator litewskiego systemu przesyłowego Litgrid ogłosił, że w lutym 2025 r. linie energetyczne łączące Litwę z Rosją i Białorusią zostaną odłączone w ramach synchronizacji bałtyckich systemów energetycznych z Europą Zachodnią.

Honorata Adamowicz

Tymczasem Valius Ažuolas z sejmowego komitetu ds. energetyki mówi, że zaletą tego rozwiązania jest głównie nośne hasło dotyczące odłączenia, a koszty i tak poniosą odbiorcy energii.

— Synchronizacja sieci elektroenergetycznych z kontynentalnym europejskim obszarem synchronicznym zapewni niezależne, stabilne i niezawodne zarządzanie częstotliwością bałtyckich systemów przesyłu energii elektrycznej i przyczyni się do bezpieczeństwa energetycznego całego regionu. Jak wiadomo, do tej pory Litwa, Łotwa i Estonia, wraz z Rosją i Białorusią, działały w systemie IPS/UPS, w którym częstotliwość energii elektrycznej jest regulowana centralnie w Rosji. Trzej bałtyccy operatorzy zgodzili się na synchronizację z kontynentalną siecią europejską w lutym 2025 r. Odetniemy ostatnie połączenia energetyczne z Rosją, nie tylko odłączając się od rosyjskiej i białoruskiej sieci energetycznej, ale także demontując ostatnie pozostałe linie energetyczne — poinformowano „Kurier Wileński” w Ministerstwie Energetyki RL.

ODŁĄCZENIE OD 8 LUTEGO

Odłączenie infrastruktury zaplanowano na 8 lutego, kiedy wygaśnie porozumienie w sprawie jednolitego systemu elektroenergetycznego Białorusi, Rosji, Estonii, Łotwy i Litwy (BRELL). 9 lutego Litwa zostanie włączona do zunifikowanej sieci elektroenergetycznej europejskiej. Wstępnie zakładano, że przyłączenie Litwy, Łotwy i Estonii do kontynentalnej europejskiej sieci elektroenergetycznej nastąpi pod koniec 2025 r.

— Synchronizacja zwiększy integrację europejskich systemów i rynków przesyłu energii elektrycznej oraz umożliwi bałtyckim systemom działanie w oparciu o wspólne i jasne zasady europejskie. Będzie również promować rozwój energii odnawialnej w krajach bałtyckich i Polsce: nowo wybudowane i zrekonstruowane linie energetyczne,

podstacje i kompensatory synchroniczne w wyniku synchronizacji zwiększą zdolność sieci przesyłowych do integracji większego udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji energii elektrycznej. Projekty synchronizacji realizowane przez bałtyckich i polskich operatorów systemów przesyłowych są częściowo finansowane przez UE w ramach instrumentu „Łącząc Europę”. Całkowite finansowanie wynosi około 1,2 mld euro i oczekuje się, że pokryje do 75 proc. całkowitych kosztów. Zasadniczo synchronizacja z kontynentalnymi europejskimi sieciami elektroenergetycznymi nie ma większego wpływu na ceny usług elektroenergetycznych, ponieważ nadal jesteśmy praktycznie na europejskim rynku energii elektrycznej. I odwrotnie, zwiększenie krajowej generacji zagwarantowałoby nam stabilne ceny — poinformował nas resort energetyki.

SŁOWA KRYTYKI

Tymczasem w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Valius Ažuolas, członek komitetu sejmowego ds.

energetyki powiedział, że zaletą tego rozwiązania jest przede wszystkim nośne hasło dotyczące odłączenia, a koszty i tak poniosą odbiorcy energii.

— Jak zawsze mówię, trzeba patrzeć przez pryzmat pieniędzy. Teraz musimy zadać podstawowe pytanie, ile będzie nas kosztowało odłączenie. Minister energetyki powinien przedstawić nam szczegółową analizę tego, co nas czeka. Najsmutniejsze jest to, że niektórzy nie zdają sobie sprawy jednej rzeczy — że już teraz kupujemy drogo, a nie najtaniej. Mamy już teraz taką sytuację, że na przykład w Szwecji energia elektryczna kosztuje 3 centy, a my ją kupujemy po 10–15 centów, bo taka jest cena giełdowa i my przekazujemy nasze pieniądze Szwedom — mówi Ažuolas.

Obecnie Litwa, Łotwa i Estonia pozostają jedynymi państwami UE, które nie są podłączone do europejskiej sieci energetycznej. ■

TVP
WILNO

Obecnie Litwa, Łotwa i Estonia pozostają jedynymi państwami UE, które nie są podłączone do europejskiej sieci energetycznej **Fot. Marian Paluszkiewicz**

Sektor gastronomiczny zapowiada kolejny protest. Na Łotwie i w Estonii – też

Honorata Adamowicz

Takie akcje protestacyjne planowane są jednocześnie we wszystkich trzech krajach bałtyckich.

Głównym ich celem jest wywarcie presji na rządy poszczególnych państw, aby wprowadziły korzystniejsze dla branży zmiany w przepisach VAT (lit. PVM).

MANIFESTACJA W TRZECH KRAJACH BAŁTYCKICH

— Protest odbędzie się jak zwykle — przy siedzibie litewskiego rządu na placu Vincasa Kudirki. W swoich krajach dołączą do nas Łotysze i Estończycy, ponieważ mają podobne problemy i to nas łączy. W całej Europie VAT dla hoteli, restauracji, kawiarni oraz innych lokali gastronomicznych wynosi od 3 do 12 proc., my nie chcemy ani mniej, ani więcej, po prostu chcemy, żeby w naszym kraju było jak w całej Europie. Manifestacje odbędą się nie tylko w stolicy, ale również w Kownie, Kłajpedzie oraz Połdze. Za pomocą manifestacji chcemy zwrócić uwagę nowych władz na problemy, z jakimi zmagają się sektor gastronomiczny. W większych miastach sytuacja lokali gastronomicznych jest po prostu tragiczna, a o mniejszych miejscowościach w ogóle lepiej nawet nie mówić... — ubolewa w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” Evalda Šiškauskienė, prezes Stowarzyszenia Hoteli i Restauracji, organizatorka protestu.

BOLESNE ZMIANY VAT

Od lipca 2021 r. w ramach pomocy dla przedsiębiorców dotkniętych pandemią wprowadzono dziewięcioprocentowy VAT dla hoteli, restauracji, kawiarni oraz innych lokali gastronomicznych. Jednak od stycznia tego roku lokale gastronomiczne znów obowiązuje standardowy podatek w wysokości 21-proc.

31 października, w Wilnie przedstawiciele litewskich restauracji, hoteli i kawiarni będą manifestować przeciwko podwyżkom podatków.

W kwietniu tego roku litewskie restauracje zorganizowały już protesty przeciwko wysokiej stawce VAT, domagając się przywrócenia niższej stawki

Fot. Marian Paluszkiewicz

— W czwartek 31 października o godzinie 12:30 w kawiarniach, restauracjach, hotelach i innych obiektach użyteczności publicznej zostanie odtworzone dziesięciominutowe nagranie informujące o aktualnej sytuacji. Na Łotwie podobna akcja odbędzie się w Rydze przed parlamentem. Tymczasem w Estonii protest planowany jest na jeszcze większą skalę. Estoński rząd zamierza bowiem podwyższyć stawkę VAT. Po raz pierwszy w historii ogłaszany jest strajk w estońskiej branży gastronomicznej i zakwaterowania — zaznacza organizatorka protestu.

Według danych Państwowej Agencji Danych obrotu restauracji, kawiarni i innych firm cateringowych na Litwie w ciągu ośmiu miesięcy osiągnęły poziom 1 056 miliarda. euro (bez VAT), co stanowi 7,3 proc. mniej niż w zeszłym roku.

303 UPADŁOŚCI

— Obecnie mamy do czynienia z ogromną liczbą bankructw. Ogło-

szono 303 upadłości, a zarejestrowano aż 563. Firmy nie mogą dłużej działać bez żadnych zarobków. Są na minusie. Po „covidzie” sytuacja się jeszcze nie poprawiła, a zapowiadane jest podwyższenie podatków. Jeżeli sytuacja szybko się nie poprawi, to ani hotele, ani kawiarnie w ogóle nie będą działały. Sytuacja jest po prostu katastrofalna. O tym problemie mówi się już od dawna, tylko władza nie chce tego słyszeć — podkreśla Evalda Šiškauskienė, prezes Stowarzyszenia Hoteli i Restauracji, organizatorka protestu.

W kwietniu tego roku litewskie restauracje zorganizowały już protesty przeciwko wysokiej stawce VAT, domagając się przywrócenia niższej stawki, którą stosowano przed końcem 2023 r. Mimo to rząd dotychczas nie zdecydował się na wprowadzenie ulg dla branży, co dodatkowo zaostrza sytuację finansową przedsiębiorstw. ■

6.45 Studio Wilno
7.05 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
7.15 S. anim. „Agatka”
7.30 Tyci encyklopedia Bzyka
7.35 Pięknie przyprawiona
7.50 Przepis dnia
7.55 Kuchenne recepty
8.20 Zakochaj się w Polsce
8.40 Klub u redaktorów
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.35 Gra słów
10.55 Słowni polsko@polski
11.20 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
11.35 Baśnie i bajki polskie
11.45 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Litwa nieoczywista
13.20 Panorama litewska
12.30 Szansa na sukces
14.25 „Saga prastarej puszczy” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Raport naukowy
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.40 S. „Barwy szczęścia”
17.10 S. anim. „Różowy Słoń odkrywa świat”
17.20 S. anim. „Agatka”
17.30 Baśnie i bajki polskie
17.45 S. „Blondynka”
18.30 Świadectwo
18.45 Strona po stronie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Niezwykłe miejsca
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Korona królów”
21.30 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy

22.15 Zakochaj się w Polsce
22.40 Litwa nieoczywista
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Świadectwo
00.35 Strona po stronie

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.20**, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 (Nie)emigranci
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Nierozwiązane kontrowersje historyczne”
22.30 Wiadomości rowerowe
23.00 „Połączenie Morza Północnego” thriller
23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.00 Pani chłopka
14.00 S. „Moja mała”
15.00 S. „Kakao”

16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Red” komedia
00.50 S. „L.A.’s Finest”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 forum LRT
8.30 Wiera i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Co jest lepsze, sąsiedzie?
12.00 S. dok. „Jak oni to zbudowali?”
12.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”.
12.55 Wizjonerzy
13.00 „Odblaski”
13.30 „Uwaga! Szukamy sztuki”
14.00 Dajmy czadu!
15.05 Sezon zdrowia
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 „Dzień dobry, Litwo”
19.30 „Jak oni to zbudowali?”
20.15 „Japonia Tematy wideo”
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Franza Kafki. Proces” film fab.
22.40 Legendy
23.30 Odblaski

6.00 TV pomoc
8.00 TV3 debaty
9.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiety lekarz”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Nie pus-

zczaj mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Mia-sto czy wieś”
21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Hitman. Agent 47” film fab.
00.30 S. „Król Tulczy”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Siła przyciągania” thriller
22.50 „Porwany” thriller

5.30 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Pyszne życie
8.00 S. „Otwarty cel”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Sen na kwadracie
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia

jednego przestępstwa”
15.00 S. „Grzechy obcych”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Gry dla dorosłych dzieci”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.40 S. „Komisarz Alex”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Gwiazdy lombardu”
9.00 „Egazy dugnas”
9.30 „Licytacje”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 „Najdroższy serial”
12.00 „Mistrz kulinarny”
13.00 „Silniki miasta strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Coroner”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Najdroższy serial”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Drive Hard” komedia
22.55 S. „Yellowstone”
00.15 S. „Smeris”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Czarownica”
8.00 S. „Wróżka”
8.30 S. „Ślepa”
9.00 S. „Yargi”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”

14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Obiecany”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Wróżka”
17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Morderstwa w Midsomer”
22.55 „Morderstwo nad jeziorem”
00.50 S. „Praktykantka”

05.50 S. „Klan”
06.20 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Wichrowe wzgórze”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Kościół z bliska”
09.00 S. „Akacja 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Kalahari, twarde prawo pustyni” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Porzucony”
23.05 „Magazyn Ekspresu Reporterów”
00.05 „Herbert. Barbarzyńca w ogrodzie” film dok.

07.15 „Muzyczne poranki”
07.40 „Tamte lata, tamte dni”
08.20 „Mieszczanie żywieccy”
08.55 „Podróż z historią”
09.40 „Informacje kulturalne”
10.05 S. „Najważniejszy dzień życia”
11.10 „Zezowate szczęście” komediodramat
13.15 „Portrety”
14.30 „Dobry tytuł”
15.10 „Obłoki nad Ferrarą”
15.40 „Kontrakt” film obycz.
17.40 S. „Dyrektorzy”
19.20 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
20.00 „Człowiek ze złotym obiektywem” film dok.
21.00 „Nie ma” spektakl
22.35 „Postrzyżyny” film fab.
00.25 „Mary Aldwyth sztuka kolażu” film dok.

07.00 „Panorama”
07.35 „Pozyteczni.pl”
08.00 „Kuchenne recepty”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Nad Niemnem. Za wschodnią granicą”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ranczo”
15.10 „Hala odlotów”
16.05 „Zagadki zwierzogromadki”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Akcent

Wschodni”
19.45 „Panorama”
20.10 „Wilnoteka”
20.25 „Pytanie dnia”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Ojciec Mateusz”
23.15 „Karolina Lanckorońska. Polka z wyboru.”

07.55 „Był taki dzień”
08.00 „Spór o historię”
08.30 „Flesz historii”
08.45 „Giganci nauki”
09.00 S. „Stulecie Winnych s.III”
09.45 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.10 S. dok. „Podróż z historią”
10.35 „Historia Polski”
11.40 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.55 S. dok. „Zapomniane szlaki pielgrzymkowe Europy”
12.50 S. „Wojownicy czasu”
13.15 S. „Wojna domowa”
14.15 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
14.20 „Kamperem po Południu”
14.35 S. dok. „Najmniejsze kraje Europy”
15.30 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
15.35 S. dok. „Legend”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 S. dok. „Z Historią na Ty”
17.10 „Prasa donosi”
17.15 „Sensacje XX wieku”
18.05 „Polskie lato, węgierska jesień” film dok.
19.00 „Z wieszaka historii”
19.25 „Było, nie minęło”
19.50 S. „Stulecie Winnych s.III”
20.35 S. „Wojownicy czasu”
21.05 S. „Historia dzieje się”
21.45 „Tę rodzinę trze-

ba wytępić” film dok.
22.40 „Ceremonia pogrzebowa” film fab.
00.10 „Sensacje XX wieku”

00.20 Pogoria. Żeglarska szkoła życia
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Spotkanie Rodziny Radia Maryja
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Stanisław Ledóchowski i jego twórczość
07.20 Apostoł mediów – bł. Jakub Alberione
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Zło dobrem zwyciężaj! Historia Mayerling
10.00 Papież Polak do Rodaków
10.25 Słowo życia
10.30 Święty na każdy dzień
10.35 Cichy bohater z Puszczy Białowieskiej
11.00 Informacje dnia
11.15 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
11.45 Zew natury
12.05 Mocni w Wierze
12.35 Słowo życia
12.40 Ma się rozumieć
12.50 Święty na każdy dzień
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Rotmistrz Pilecki przywrócenie pamięci
13.55 Żywa nieć tradycji
14.30 Msza święta z Jasnej Góry

15.20 Muzyczne chwile
15.30 Powołani
16.00 Kuźnia Redemptorystów
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Jestem mamą
17.25 Przyroda w Obiektywie
17.40 Zdrowie z Bożej Apteki
17.55 Śląskie ślady Świadka Prawdy – błogosławiony Ryszard Henkes SAC
18.10 Prosto o gospodarce
18.30 Zostań Żołnierzem RP
18.45 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Każdy małuch to potrafi
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 W imię prawdy. Tajny Instytut Katyński
23.55 Muzyczne chwile

7.00 Fani czterech kółek
10.00 Łowcy klasyków
12.00 Łowcy staroci
14.00 Ocalić dom
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Gorączka złota: złoty szlak
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

TVP
WILNO

7.05 Zwierzaki Czytali
 7.20 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 7.30 Moda na rodzinę
 7.55 W kotle historii
 8.20 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 8.45 Hasztagi tygodnia
 9.35 S. „Sześć siostr”
 10.35 Gra słów. Krzyżówka
 10.55 Słownik polsko@polski
 11.20 Zwierzaki Czytali
 11.35 S. anim. „Przygody kota Filemona”
 11.45 Kultowe rozmowy
 12.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 12.35 S. „Leśniczówka”
 13.00 Info Wilno
 13.05 Unia kulinarna
 13.30 Va Banque
 14.20 „Wiernie ciebie będziem strzec...” film dok.
 15.15 Notacje
 15.25 Jak to działa
 15.50 Info Wilno
 16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
 16.20 S. „Klan”
 16.45 S. „Barwy szczęścia”
 17.10 Zwierzaki Czytali
 17.25 S. anim. „Przygody Kota Filemona”
 17.35 Alchemik
 17.50 S. „Dzievczyny ze Lwowa”
 18.35 Tygiel
 19.00 Info Wilno
 19.15 Studio Wilno
 19.35 Polacy Światu
 19.40 S. „M jak miłość”
 20.30 Program informacyjny
 20.55 Pytanie dnia
 21.05 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
 21.30 S. „Leśniczówka”
 21.50 Kultowe rozmowy
 22.15 Magiczne Podhale z Sebastianem Karpiem Bułecką
 22.40 Unia kulinarna
 23.00 S. „Na sygnale”
 23.50 Info Wilno
 00.05 Studio Wilno
 00.25 Pozyteczni.pl

LRT | **TV**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.02 Dzień dobry Litwo
 6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
 9.00 S. „Morderstwa na północy”
 9.50 S. „Krzyk o pomoc”
 10.40 S. „Doktor Martin”
 11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
 12.15 Euromaxx
 12.30 Kto i dlaczego?
 13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
 13.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
 14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
 14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
 16.25 S. „Raj dla kobiet”
 17.10 S. „Dziedzictwo”
 18.00 Kto i dlaczego?
 18.30 Ważna godzina
 19.30 Euroliga przez LRT.
 19.45 Turniej koszykówki Euroligi. Kowno „Žalgiris” – „Crvena zvezda”
 22.00 Litwa przemawia.
 23.00 „Połączenie Morza Północnego” thriller
 23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
 6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
 7.00 S. „Bądź moim słońcem”
 8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
 10.00 S. „Krwa-we kwiaty”
 12.00 Wiadomości
 13.00 Pani chłopka
 14.00 S. „Moja mała”
 15.00 S. „Kakao”
 16.00 Kto tu jest?
 16.30 Dobry wieczór, Litwo
 18.30 Wiadomości
 19.30 KK2
 20.00 Szeszka 20
 21.00 S. „Poważne sprawy”
 21.30 Wiadomości
 22.30 „Kod 8” film fab.
 00.25 S. „L.A.’s Finest”

LRT | **PLUS**

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
 6.05 (Nie)emigranci
 7.00 Kto i dlaczego?
 7.30 Nierozwiązane kontrowersje historyczne
 8.30 Drogi
 9.00 Dzień dobry, Litwa
 11.30 „Pahonia”
 12.00 „Jak oni to zbudowali?”
 12.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
 12.55 Wizjonerzy
 13.00 O świecie X
 13.30 Euromaxx
 14.00 Festiwal jazzowy „Birsztany 2024”
 15.10 Uwaga! Szukamy sztuki
 15.35 S. „Doktor Martin”
 16.20 S. „Serce kraju”
 17.05 Euromaxx
 17.20 Dzień dobry, Litwo
 19.30 S. Dok. „Jak oni to zbudowali?”
 20.15 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
 20.25 Wizjonerzy
 20.30 Panorama
 21.00 Temat dnia
 21.40 Koszykówka. Puchar Europy. „Valencia Basket” – „7betLietkabelis”
 23.45 Euromaxx

6.00 TV pomoc
 8.00 S. „Miasto czy wieś”
 9.30 S. „Kobiety kłamią lepiej”
 10.00 S. „W wirze miłości”
 11.00 S. „Kobiety lekarz”
 12.00 Świeże pomysły z LIDL
 12.02 S. „Nie puszcza-jam mojej ręki”
 14.00 S. „Kopalnie pasji”
 15.00 S. anim. „Simpsonowie”
 16.00 TV3 wiadomości
 16.30 Świeże pomysły z LIDL
 16.32 TV Pomoc
 18.30 TV3 wiadomości

19.30 „Show do-brego wieczoru”
 21.00 S. „Kobiety kłamią lepiej”
 21.30 Wieczorne wiadomości TV3
 22.20 TV3 sport
 22.30 Świeże pomysły z LIDL
 22.32 „Plan lotu” dramat
 00.30 S. „Król Tulsy”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
 7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
 8.30 S. „Policjant z przeszłości”
 9.30 S. „C.O.D.E.”
 10.30 S. „MacGyver”
 11.30 „CSI. Miami”
 12.30 S. „Świeża krew”
 13.30 „Zasady mojej kuchni”
 15.00 S. „Pod pokładem”
 16.00 S. „C.O.D.E.”
 17.00 S. „MacGyver”
 18.00 S. „CSI. Miami”
 19.00 S. „Zabójcza broń”
 20.00 „Wojny kupujących”
 20.30 „Wojny sąsiedzkie”
 21.00 „Dzień patriotów” dramat
 23.45 „Siła przyciągania” thriller

lrytas.tv

5.00 Nowy dzień
 6.00 S. „Stary”
 7.30 Przewodnik po długowieczności
 8.00 S. „Otwarty cel”
 9.00 S. „Realna mistyka”
 10.00 S. „Aleksandra”
 11.00 S. „Stary”
 12.30 Jestem wnioskodawcą
 13.00 Nowy dzień
 14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
 15.00 S. „Grzechy obcych”
 16.00 Reporter
 16.20 Sport. Pogoda
 16.30 Litwa na żywo
 17.00 S. „Niespodzie-

wana sprawiedliwość”
 18.00 Reporter
 18.20 Sport. Pogoda
 18.30 S. „Stary”
 20.00 Reporter
 20.18 Sport. Pogoda
 20.20 S. „Gry dla dorosłych dzieci”
 21.25 S. „Aleksandra”
 22.30 Reporter
 22.50 Sport. Pogoda
 23.00 Litwa na żywo
 23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.35 S. „Coroner”
 7.30 S. „Cobra 11”
 8.30 „Gwiazdy lombardu”
 9.00 „Na jednym końcu haczyk”
 9.30 „Wojny magazynowe”
 10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
 11.00 „Najdroższy serial”
 12.00 „Mistrz kulinarny”
 13.00 „Silniki miasta strachu”
 14.00 S. „Cobra 11”
 15.00 S. „Chicago Fire”
 16.00 S. „Coroner”
 18.00 S. „Simpsonowie”
 19.00 „Najdroższy serial”
 19.30 „Emigracja. Czynniki kurczaka”
 20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
 21.00 „Droga do odkupienia” dramat
 23.25 S. „Yellowstone”

6.00 S. „Niewinni”
 7.00 S. „Czarownica”
 8.00 S. „Wróżka”
 8.30 S. „Ślepa”
 9.00 S. „Yargi”
 10.00 S. „Major Crimes”
 11.00 S. „Specjaliści”
 12.00 S. „Zabójcze umysły”
 13.00 S. „Prawo i porządek”
 14.00 S. „Partnerki”
 15.00 S. „Anupamaa”
 16.00 S. „Obiecany”
 17.00 S. „Wróżka”

17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Morderstwa w Midsomer”
22.55 „Morderstwa w Midsomer XXII”
00.50 S. „Praktykantka”

05.50 S. „Klan”
06.15 S. „Dzieciństwo”
07.05 S. „Wichrowe wzgórze”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Wróżby”
09.00 S. „Akacja 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 „Kalahari, twarde prawo pustyni” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dzieciństwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 „Łowca” film fab.
23.55 „Krew za krew” film fab.

07.15 „Muzyczne poranki”
07.25 „Tamte lata, tamte dni”

08.05 „Mieszczanie żywieccy”
08.40 „Podróż z historią”
09.25 „Poczet świętów polskich”
10.00 S. „Dyrektorzy”
11.35 „Kontrakt” film obycz.
13.35 „Człowiek ze złotym obiektywem” film dok.
14.35 „Obłoki nad Ferrarą”
15.10 „Co mówią lekarze” film krótkometrażowy
15.50 „Portret podwójny” film obycz.
17.55 S. „Dyrektorzy”
19.30 Informacje kulturalne
20.00 „Reżyserzy”
21.00 „Daleko od Reykjavíku” komediodramat
22.40 „Legenda Rocka”
23.55 „Daleko od Reykjavíku” film fab.

07.00 „Panorama”
07.35 „Prywatne życie zwierząt”
08.00 „Okrasa łamie przepisy”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Wilnoteka”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „Ojciec Mateusz”
15.05 „Karolina Lanckorońska. Polka z wyboru.”
16.05 „Rodzina Treflików”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Pani Alicja od Rossy”
19.45 „Panorama”
20.10 „Hello Polonia”
20.25 „Pytanie dnia”

20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Studio w kontakcie”
00.10 „Panorama”

08.00 „Był taki dzień”
08.05 „Arsenał. Magazyn militarno historyczny”
08.25 „Było, nie minęło”
08.55 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”
09.00 S. „Stulecie Winnych s.III”
09.45 „Kuchnia dwudziestolecia”
10.10 S. dok. „Podróż z historią s.III”
10.40 „Historia Polski”
11.30 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.55 S. dok. „Wszystkie kolory świata”
12.45 S. dok. „Historia kuchni polskiej”
13.25 S. „Wojna domowa”
13.55 S. „Wojna domowa”
14.20 S. dok. „Dzika Polska”
14.50 „Zapomniane szlaki pielgrzymkowe Europy”
15.40 S. dok. „Cztery strony świata”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 S. dok. „Z Historią na Ty”
17.10 „Sensacje XX wieku”
18.00 „Taka była telewizja”
18.55 S. dok. „Polskie 100 lat”
19.25 „Fake czy historia?”
20.15 S. „Stulecie Winnych s.III”
21.05 S. dok. „Kroniki Hitlera”
21.55 „Polacy na ratunek Żydom”
22.10 „Po latach niewoli wstaje Polska”
23.00 S. dok. „Droga do triumfu”

23.55 „Historia dzieje się”

00.05 Święty Piotr Julian Eymard
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Zostań Żołnierzem RP
01.50 Święty na każdy dzień
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 Święty na każdy dzień
03.30 Każdy małuch to potrafi
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Prosto o gospodarce
06.20 Jestem mamą
06.35 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Szkoła obywateli, czyli nędza
08.35 Zdrowie z Bożej Apteki
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Każdy małuch to potrafi
09.50 Słowo życia
10.00 Promień z Fatimy
10.30 Sanktuarium polskie
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna Ojca Świętego Franciszka z Watykanu
11.50 Muzyczne chwile
12.00 Leczyć ludzi dobrej woli jest więcej
12.25 Jestem mamą

12.40 Prosto o gospodarce
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wyrwani z ulicy
14.10 Albertynki
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.35 Krzywda
16.00 Brat Kalikst z Poczekajki
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Na zdrowie
17.30 Pędzelkiem z ogona wiewiórki pisane
18.00 Po strobie prawdy
18.50 Muzyczne chwile
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Opowieści biblijne – historie animowane z Nowego Testamentu
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Modlitwa o pokój

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Samochód marzeń
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

POLSKI JAZZ DOBRY JEST

CENTRUM KULTURY W SOLECZNIKACH

15 LISTOPADA GODZ. 18:00

piątek | Wstęp wolny

MATEUSZ POSPIESZALSKI QUARTET

Mateusz Pospieszalski – saksofony, klarnet
Marek Pospieszalski – saksofon
Maksymilian Mucha – kontrabas
Michał Bryndal – perkusja

29 LISTOPADA GODZ. 18:00

piątek | Wstęp wolny

DOROTA MIŚKIEWICZ I MAREK NAPIÓRKOWSKI

Dorota Miśkiewicz – wokół
Marek Napiórkowski – gitara

PAŁAC BALIŃSKICH W JASZUNACH

10 LISTOPADA GODZ. 16:00

niedziela | Wstęp wolny

JOACHIM MENCEL QUINTET – ARTISENA

Joachim Mencil – lira korbowa,
fortepian
Weronika Piutecka – skrzypce
Szymon Mika – gitara
Paweł Wszolek – kontrabas
Szymon Madej – perkusja

Kawiarnia IDEA Małe Soleczniki

30 LISTOPADA 19:00

sobota | Wstęp wolny

KRZYSZTOF ŚCIERAŃSKI SOŁO GITARA

15 GRUDNIA GODZ. 15:00

niedziela | PŁATNY

ANNA MARIA JOPEK TRIO

Anna Maria Jopek – wokół
Michał Szkil – fortepian
Adam Kowalewski – kontrabas

Bilety w cenie 15 EUR do nabycia
w Centrum Kultury w Solecznikach, w Pałacu Balińskich w Jaszunach oraz na stronie www.bilietai.lt

**OBOWIĄZUJĄ BEZPŁATNE
WEJŚCIÓWKI**

REJESTRACJA | CENTRUM KULTURY W SOLECZNIKACH
I ODBIÓR | +37066314487

ORGANIZATOR

PAŃCIE

SPONSOR

PROJEKT FINANSOWANY PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
W KONKURSIE „POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ 2024 – WYDARZENIA I INICJATYWY POLONIJNE”

Archiwa Foto
Kierowna
i fotografowania

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu. Tel. +370 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. +370 659 57 721

Skupujemy różnego rodzaju lasy, mogą być młode lub wycięte. Tel. +370 666 858 555

USŁUGI

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. +370 645 444 47

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno, tel. +370 684 30 018

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może słu-

żyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. +370 600 18 083 (Leon)

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

PRACA

Hotel zatrudni na pół etatu emerytkę. Tel. +370 699 547 18

KAWIARNIA
SULTINIAI

- Smaczne pierogi z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

Zatrudnimy ślusarza (mechanika)

- wynagrodzenie od 800 euro
- miejsce pracy: Wilno, Birbynių g. 4A
- obowiązki: remont samochodów

Informacja:

+370 685 040 80

info@klion.lt

Świadczenie pomocy prawnej w sprawach zwrotu ziemi i innych nieruchomości

Bezpłatna pomoc prawna w sprawach zwrotu ziemi udzielana jest przez Związek Prawników Polaków na Litwie w Domu Kultury Polskiej w Wilnie przy ul. Nowogródzkiej (**Naugarduko**) 76. **Pokój Nr. 211.** Osoby zainteresowane prosimy o rejestrację pod numerem tel. **(+370 5) 233 0450 w godz. 9.00 – 16.00.**

Pomoc prawną świadczą wykwalifikowani radcowie prawni i adwokaci. Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

VKC VILNIAUS KULTŪROS CENTRAS

POLSKI ZESPÓŁ ARTYSTYCZNY
PIEŚNI I TAŃCA

WILIA

ZAPRASZA NA KONCERTY NOWOROCZNE
O GODZ. 13 i 17

28 GRUDNIA 2024 r.
Dom Kultury Polskiej w Wilnie
(ul. Naugarduko 76, Wilno)

Bilety: sekretariat DKP (pokój 203), I-V, 10:00 - 18:00, tel. +370 523 33663 info: +370 656 03174

VELTUS, WILNO, Nasza Gazeta, KURIER WILEŃSKI, zw.lt, LRT, MATOMAS

50 tys. euro w materacu, który trafił na wysypisko

Opiekunka seniorki w regionie Wenecja Euganejska znalazła w garażu jej domu stary materac. Nie mówiąc o tym swojej podopiecznej, wywiozła go na wysypisko śmieci. Okazało się, że w materacu tym staruszka przechowywała oszczędności, karty kredytowe i rodzinną biżuterię. Łączna wartość to ok. 50 tys. euro. Kiedy odkryła, że materac zniknął, wpadła w panikę. Zadzwoiła do córki i powiedziała jej, że były tam pieniądze i klejnoty. Córka zawiadomiła o tym karabinierów. Materac wkrótce znaleziono wraz z jego nietkniętą zawartością. Wróciła ona do właścicielki. Fot. Freepik.com

Oszczędź sobie nerwów!

Doradzimy, sprzedamy, zamontujemy, a także **przechowamy letnie opony** na następny sezon!

ul. Birbynių 4A
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 655 24403

ul. Linksmoji 5
Rezerwacja
na wymianę opon:
+370 652 11944

Sprzedaż
opon:
vpriekyba@klion.lt
+370 685 04079

W Pompejach odkryto dom pełen pikantnych fresków

Odkrycie archeologów badających Pompeje zaskoczyło naukowców. W przysypanych wulkanicznym pyłem Wezuwiusza ruinach znaleziono dom, na ścianach którego namalowano freski, rzucające światło na umiłowanie

przez starożytnych sztuki, którą nazwać można „zmysłową”. Siedziba, nazwana Domem Fedry (na cześć mitycznej królowej Krety) jest niezwykle bogato zdobiona. Pełno tu malowideł ściennych, przedstawiających samą Fedrę (skąpo odzianą) i jej pasierba Hippolytosa. Według legendy królowa została owładnięta szaleńczą miłością do pasierba, który nie odwzajemniał jej uczuć.

Fotomigawka

Dzień Zmarłych (Día de los Muertos), najstarsze meksykańskie święto, obchodzone w sobotę w Wilnie
Fot. Ervin Rauluševičius, ELTA